

PENDİK TOPLANTILARI 4
İNSAN HAKLARI DUYARLILIĞI OLUŞTURMADA
YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ

PENDİK TOPLANTILARI 4

İNSAN HAKLARI DUYARLILIĞI OLUŞTURMADA YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ

Koordinatör

Kenan Çamurcu

Danışma Kurulu

Hulusi Şentürk

İbrahim Ciminli

Osman Danış

Salih Kenan Şahin

Sami Şimşek

Yusuf Şahin

Medya İletişim

Ekrem Okutan

Organizasyon

Ahmet Hilmi Arısoy

Ayser SALTI

Gül BAŞAK

Kemal Kaya

Yayına Hazırlık

Ayser Saltı

Teknik Hizmetler

Yusuf Kaya

"İnsan hakları oluşturmada yerel yönetimlerin rolü" kitabı, 15 Kasım 2003 Cumartesi günü Pendik'te gerçekleştirilen atölye çalışmasının konuşmalarından oluşmaktadır.

İNSAN HAKLARI DUYARLILIĞI OLUŞTURMADA YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ

Dr. Fevzi Akgün

Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı BaşmüfettiŐi

Ahmet Mercan

Mazlum-Der İstanbul Şube Başkanı

Av. Gülseren Yoleri

İnsan Hakları Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

Erol Kaya

Pendik Belediye Başkanı

İNSAN HAKLARI DUYARLILIĞI OLUŞTURMADA YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ

Dr. Fevzi Akgün

Eskişehir doğumlu. SBF Yönetim Bilimi doktoru. TODAİE'de görev yaptı. Viyana Büyükelçiliği'nde Güvenlik Ataşeliği, Erzincan Polis Okulu Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Tasarruf Danışmanlığı, Tokat İl Emniyet Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Başmüfettişliği görevlerinde bulundu. "Pembekol" pembe karakol projesini mucidi. Kalkınmanın Türkçesi isimli bir kitabı var.

Ahmet Mercan

1956 Bayburt doğumlu. Selam Dergisi'nde Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. Giz Ajans Yayın Yönetmeliği'nde bulundu. Üç yıl Mazlumder İstanbul Şubesi Müdürlüğünü üstlendi. İmza, Özülke, Kardelen, Yeryüzü, Düş Çınarı, Umran, Kitap Dergisi, Kültür Dünyası dergilerinde yazı ve şiir çalışmaları yayımlandı. Çocuk yayıncılığı ve sesli yayıncılık alanında ürünler verdi. İki dönem Mazlumder İstanbul Şubesi yönetim kurulu üyeliğinde görev aldı. Yayımlanmış eserleri şunlar: Yine de Aşk, Sensizliği Bilmiyorlar, Bir Yanımız Yanardağ, Sürgün Özlemler, Kelebek Kanadında Surlar, İkbinyirmibir.

Av. Gülseren Yoleri

1965 Sivas doğumlu. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde çalıştı. Aynı tarihler arasında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirerek serbest avukatlık yapmaya başladı. 1992 yılından bu yana İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi'nde insan hakları alanında çalışmalar yürütüyor. İHD İstanbul Şube Yönetim Kurulu üyesi olarak Şube Sekreterliği görevini yürüttü. İHD İstanbul Şubesi bünyesindeki İşkenceye Karşı Avukatlar Grubu ve Mülteciler Komisyonu üyesi. İnsan Hakları Kütüphanesi'nin müdürlüğü görevini yürütüyor.

SUNUŞ

İnsan hakları, sivil toplumun gelişmesiyle önem kazanan bir alandır. Bu alanın sanayi toplumu döneminde işçi sınıfının şartlarının iyileştirilmesi ve kadının oy hakkı çevresinde oluşan mücadeleden bugüne değin zamanla bireysel ve siyasal hakların genişletilmesine doğru geliştiği söylenebilir. Konunun uzmanları insan haklarının uzun sayılabilecek ve hayli yoğun bir geçmişi bulunduğuna dikkat çekiyorlar. Sonuç itibariyle, 20. yüzyılın başlarında Sosyalist Sovyetler Birliği'nin ekonomik ve sosyal hakları; liberal ABD'nin ise bireysel ve siyasal hakları öne çıkardığı süreç sonunda 10 Aralık 1948'de İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, bu her iki yaklaşımı biraraya getiren bir metin olarak kabul edildi. İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'ni her düşünce çevresinden insanın insan hakları dendiğinde çıkış noktası gördüğü bir metin olarak kabul etmek gerekir. Bu metin sayesinde objektif bir çerçeveye sahip olduğumuz da söylenebilir. Bugün gelinen noktada insanlık ailesinin insan hakları ve ihlalleri konusunda ileri bir duyarlılık oluşturduğunu sevinerek söyleyebiliriz. Yerel yönetimlerin insan hakları konusunda rol ve yükümlülük üstlenmeleri gelişmiş ülkelerde epeyce geliştirilmiş bir konuyken bizde henüz yeni bir alandır. Özellikle ülkemizde son kamu ve yerel yönetimler reformu girişimleriyle yerel yönetimler insan hakları konusunda gelişmiş ülkelerin standartlarını yakalayabilecektir. Bu reformlar sayesinde AB kriterlerinin en önemlilerinden olan "yerindenlik" ve "yakınlık" ilkesinin insan hakları konusunda sahici sonuçlar alınmasını sağlayacağını görebileceğiz. Türkiye'nin ajandasındaki diğer konuları önceden el alıp incelediğimiz gibi bu konuda da Pendik Toplantıları kapsamında bir atölye çalışması düzenlemeyi yararlı gördük. Pendik Toplantıları'nın dördüncüsünün konusu olan "insan hakları duyarlılığı oluşturmada yerel yönetimlerin rolü" buluşması, bu gündeme başlamadan konunun çerçevesine dair fikir verecek bilgi ve yaklaşımlar sunmaktadır. İnsan hakları alanında faaliyet gösteren kurumlardan temsilcilerin katılımıyla gerçekleştirdiğimiz buluşma, Pendik'te uygulayacağımız "insan hakları atölye çalışması"nda meseleye ilgi duyan her kesimden insan hakları savunucusunun katkılarını harekete geçirebileceğimiz yönünde umut vermiştir. Türkiye'de bir ilk olacak sözkonusu atölye çalışmasının içeriği kitabın sonunda yer almaktadır. Kentlilere hayatın neredeyse tüm alanlarında hizmet veren belediyeler insan hakları duyarlılığı oluşturmada da rol ve yükümlülük üstlenmelidirler. Projemizin bu bakımdan başarılı olmasını ve tüm belediyeler için örneklik oluşturmalarını temenni ediyorum. Pendik Toplantıları kapsamında düzenlediğimiz insan hakları buluşmasında henüz Türkiye için çok yeni ama geç kalmış bir konu olan "kentli hakları"na da değerlendirmiş olmayı önemsiyoruz. Bu konunun da yerel yönetimler reformuyla birlikte ülkemizin gündemine geleceğini biliyoruz. Kitapta, henüz bağımsız bir mevzuatı olmayan, hukuki düzenlemeleri mevcut yasalarımız içinde kentlilikle ilişki kurulmaksızın dağınık biçimde yer alan "kentli halkları" üzerine ufuk açıcı değerlendirmeler bulacaksınız. Türkiye genel olarak insan hakları, özelde de kentli haklarında gelişmiş ülkelerdeki duyarlılık ve uygulama başarılarını yakalayabilmelidir.

Ülkemizin AB yönelimi, gerçekleştirilen reformlar, gelişen siyasi ve toplumsal kültürümüzün böyle ileri bir adım için elverişli zemini sunduğunu gözlemliyoruz. Böylesine önemli bir kavşakta Pendik Belediyesi olarak bu yönde sağlanacak gelişme ve ilerlemelere katkı sağlamış olmaktan mutluluk duyuyoruz.

Erol Kaya

Pendik Belediye Başkanı

Kenan Çamurcu : Pendik Toplantıları'nın "insan hakları duyarlılığı oluşturmada yerel yönetimlerin rolü ve yükümlülükleri" konulu buluşmasına hoşgeldiniz. Pendik Toplantıları, Pendik Belediyesi'nin 1994'ten bu yana sürdürdüğü 'yerel olan'ın canlandırılması, yerel aktörlerin öne çıkarılması ve yerelliğin inşa edilmesi çalışmaları içinde özel önem verdiğimiz bir çalışma. Entelektüeller, bilimadamları, aydınlar, gazeteciler, kanaat önderleri ve sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerini Pendik'te konuk eden Pendik Toplantıları sayesinde kültür, bilim ve deneyim dünyamız için çok önemli bir birikimin oluştuğunu iftiharla söyleyebiliyoruz. Pendik'te düzenlediğimiz bu workshopları kitap olarak yayınlamaya ülkemizin sorunlarının değerlendirilmesine mütevazı katkımızı sunmuş oluyoruz. Yerel yönetim olarak biz elbette ki öncelikle "kentli hakları" konusuyla ilgilimiz. Fakat insan haklarını bir bütün olarak kabul edersek diğer hakları da bundan ayırmamız doğru olmayacaktır. Az sonraki toplantımızda, yerel yönetimlerin genel olarak insan hakları konusunda duyarlılık oluşturmak için neler yapabileceğini insan hakları alanının etkin temsilcileriyle konuşacağız. Konuşmalara geçmeden önce, Türkiye'de ilk kez Pendik'te kısa bir süre sonra "insan hakları duyarlılığı oluşturma atölye çalışması"nın başlatılacağını müjdelemek isterim. Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı'nın Pendik'i bu çalışmanın uygulama alanı seçmesinden mutluyuz. Pek çok konuda olduğu gibi insan hakları konusunda da yeni ve ileri bir uygulamaya model oluşturmak üzere ev sahipliği yapıyor olmak bize gurur veriyor. Pendik'te gerçekleştirilecek insan hakları duyarlılığı oluşturma programının ayrıntılarını projenin sorumlusu Hulusi Şentürk Bey'den dinleyeceğiz. Konuşumuz Dr. Fevzi Akgün de, İnsan Hakları Başkanlığı'nın konuya yaklaşımını bize aktaracaklar. Toplantımızın temel sorularını şu şekilde önerebiliriz:

1. İnsan hakları duyarlılığı oluşturmada destek ve uygulama bakımlarından çıkış noktası merkezi yönetim mi, yerel yönetimler mi olmalı?
2. İnsan hakları ihlallerine yönelik takip ve denetimlerde yerel yönetimler rol üstlenebilir mi?
3. İnsan haklarına ilgili sivil toplum kuruluşlarının yerel yönetimlerden talepleri nelerdir?
4. Sivil toplumun oluşmasıyla yerel yönetimlerin doğrudan ilişkili olduğunu düşünürsek, devlet kurumlarından vatandaşa, ya da toplumun kendi içinde yatay insan hakları ihlallerini rehabilite edebilmek için yerel yönetimlerin ne tür yetkilerle yetkilendirilmesini önerirsiniz?
5. Kentlerde yaşam kalitesinin artırılması önündeki engellerin kaldırılması insan hakları mücadelesinin konusu yapılabilir mi; insan hakları kuruluşları bu konuda neler yapabilir?
6. Kentlerde insan hakları duyarlılığı oluşturmada yerel yönetimlerin rolü ve yükümlülükleri nelerdir?
7. Kentli hakları hukuk sistemimizde bağımsız bir mevzuata sahip değildir. Bu konuda neler yapılabilir?
8. Yerel yönetimlerde reform getirecek yasa tasarısında "kentli hakları" kavramının yer alabilmesi için nasıl katkıda bulunulabilir?

Ahmet Mercan : Endüstriyel gelişmeyle birlikte şehir hayatında mekanın daraldığını fakat ilişkilerin yoğunlaştığını görüyoruz. Bu gelişme kentleşmenin yeni bir hayat tarzı olarak ortaya çıkmasını sağlamıştır. İş ortamı ve sosyal hayatın alabildiğine içiçe geçtiği şehir hayatında bu yeni gelişmeyle birlikte birtakım yeni sorunlar da gündeme gelmiştir. Tarım toplumundaki tek düze sade hayat geride kalmış, şehir hayatıyla birlikte karmaşık ilişkiler yumağı ve farklılıklarla bir arada yaşama sorunu ortaya çıkmıştır. Çok kültürlü, çok dinli, farklı etnik kökenli insanlar aynı şehir mekanında ve aynı apartmanda yaşar hale gelmişlerdir. Bu durum, kentleşme sorunlarıyla yanyana günümüze kadar devam etmiştir ve bundan sonra da edecektir. Kentleşmenin kendine has sorunları olmakla birlikte salt kentleşmeye ait olmayan, dünyadaki diğer sorunlarla doğrudan ilgili durumlar da vardır. Mesela bugünlerde yaşadığımız İstanbul'daki bombalama olayları artık dünyanın her yerinde güvenliği yokedici bir tavır olarak bütün şehirleri tehdit eder hale gelmiştir. Şehrin kendi sokağından başlayan sorunlarla birlikte bir de üstten aşağıya akan sorunlar bir yerde buluşuyor. Yani sırf yerel sorunlarla evrensel sorunları birbirinden ayırt ederek incelemek de çok olanaklı olamıyor bu bahiste. Evrensel sorunlarla gelen sorunların birbiriyle doğrudan bağlantısı ve ilgisi sözkonusudur. Mesela konumuz Pendik'se Pendik'teki insanların dünya barışına ait birtakım söylemleri olması lazımdır. Bu, ileriye dönük korkulu sürecin aşılması ve barışın fazladan bir şey olmadığına anlaşılması için önemlidir. Güvenlik sorunu, barışın doğal ve olması gereken bir durum olarak ortaya konulması açısından her bölgeyi ve her ülkeyi ilgilendirir olmuştur. Güvenlik sorununun, tıpkı iki insanın birbiriyle olan ilişkisindeki doku uyumsuzluğu ya da anlaşmazlıklar yahut farklılıkların giderilememesinin evrensel yansıması şeklinde ortaya çıktığını düşünüyorum. Yani insanlar arasındaki ilişkilerin doğru bir akışla sevgi, adalet ve hukuk ekseninde seyrettiği bir dünyada bu tür tehditler ve kıtalararası çatışmalar ve gerilim alanları sözkonusu olmayacaktır. Kesinlikle zihinsel bir kalkışa ihtiyaç olduğunun gerektiğini düşünüyorum. Bu anlamda yerel yönetimler kendi potansiyellerini iyi değerlendirmelidirler. İstanbul bu anlamda çok büyük bir potansiyel taşıyor. İstanbul sadece Türkiye için değil, kültürlerin kesişme alanı ve kıtalar arasında beşik olması ve geçmiş devletlere ev sahipliği yapması açısından da çok büyük bir birikime sahiptir. Bu birikimin çok iyi değerlendirme durumundayız. Mevcut haliyle İstanbul'un dünyaya ve yaşadığımız çağa birikimini aksettirdiğini ve aktardığını söyleyemeyiz. İşte belediyeler rutin işleri dışında sosyal meselelerde de etkin olmak, imkan hazırlamak ve ev sahibi olmak açısından çok büyük öneme sahiptirler. İstanbul'un taşıdığı potansiyeli ülkeye ve dünyaya aksettirebileceği çok önemli çalışmalar olabilir ve geçmiş mirasla günümüzün muhayyilesini birlikte ortaya koyduğumuzda insan hakları açısından önemli bir çaba ortaya konulmuş olabilir. İşte yerel yönetimler, mesela bugünlerdeki terör olayları gibi ortamlarda çok daha temkinli ve çok daha farklı boyutlarıyla ortaya koyacakları çalışmalar programlayabilirler. Bugün yeryüzünün insan hakları sorunlarının önemli bir kısmı metinlerden değil, metinlerle pratik arasındaki makasın açılmasından ve gittikçe

kopmaya başlamasından kaynaklanıyor. O halde insan haklarının temel sorunlarından bir tanesi de ahlak sorunudur; sorun, sorumluluk bilincinin eksikliği ya da empati noksanlığı veya insan haklarının uluslararası ilişkilerde bir kart olarak dolaşımında bulunmasıdır. İşte bu arızaları gidermenin yolu, Pendik İnsan Hakları Atölye Çalışması gibi uygulamalarla örülecek bir anlayışın ortaya çıkması sağlamaktır. Mesela İngiltere merkezli faaliyet gösteren Human Rights örgütü İspanya'da bir belediyeye "Ortadoğu'daki insan hakları ihlallerine engel olmak için gündem oluşturalım. Dünyada bu konuda söz sahibi olan ve bu konuya ilgi duyan kurumları ve insanları çağıralım" önerisini götürüyor. Bizim de davet edildiğimiz toplantıda 100 civarında sivil toplum kuruluşu vardı. Toplantının ev sahipliğini belediye yaptı. İçeriğini başka ülkedeki bir vakfın oluşturduğu, başka bir ülkenin belediyesinin ev sahipliği yaptığı ve batıdan, Ortadoğu'dan, Amerika'dan insan hakları savunucularının, barış yanlılarının biraraya geldiği bir projedir bu. Yerel yönetimler, yerelden küresele doğru, ya da tam tersi yönde gelişen insan hakları duyarlılığı oluşturmada işte böylesine kapsamlı programlara katkıda bulunmalıdır. O toplantıya dünyanın her yanından katılanlar, kendi yerelliklerinde hangi dili konuştuklarını birbirleriyle paylaştılar ve bu girişim, barış adına ve geleceğin dünyasının daha güvenli olması açısından önemli bir oluşum olarak ortaya çıktı. Türkiye'de bu benzeri programların çok daha rahat, çok daha zengin bir şekilde yapılabileceğine ipucu vermesi açısından bu toplantının iyi bir örnek olduğunu düşünüyorum.

Kenan Çamurcu : İnsan hakları duyarlılığı oluşturmanın asli unsurlarından biri, insan hakları alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları. İnsan Hakları Derneği de Mazlum-der gibi bu sahanın en etkili kuruluşlarından. Küresel insan hakları duyarlılığının yerel dilini oluşturmada biz yerel yönetimlere hangi görevler düşüyor sizce?

Gülseren Yoleri : Teşekkür ederim. Ahmet bey iyi bir giriş yaptı. Tabii ki günümüzde hiçbir şey dünyada belli bir bölgeyle sınırlı değil. Hepimiz biliyoruz ki siyasal alanda olup bitenler dünyanın herhangi bir yerindeki bir toplulukta da hissedilebilir hale geldi. İnsan hakları sorunlarına da bu noktadan yaklaşmanın özel bir yol açacağını düşünüyorum. Meseleye yerel yönetimleri dahil ettiğimizde insan hakları sorununu ya da insan haklarının problemlerini iki şekilde kavrayabileceğimizi düşünüyorum. Bir, genel grupta yaşanan insan hakları sorunları var, bir de yaşadığımız bölgede karşılaştığımız yerel insan hakları sorunları var. Eğer sistemin işleyişi içerisindeyse mutlaka her iki konuda da müdahil olmalıyız. Çünkü sadece yerelde olanlarla ilgilendiğimizde bu, çok da yakından hissetmediğimiz diğer boyutlardaki insan hakları ihlallerini göremeyeceğiz anlamına gelecektir. Böyle olunca da genel olarak insan haklarının gelişimine ve insan hakları duyarlılığının oluşturulmasına katkıda bulunamayacağız yahut gelecekte karşımıza çıkacak bazı sorunlara hazırlıksız yakalanacağız demektir.

Bu noktada insan hakları sorunları dediğimizde karşımıza örneğin savaş döneminde çıkan sorunlar, barış hakları ile ilgili sorunlar, çevre haklarıyla ilgili sorunlar, ulusal haklarla ilgili sorunlar gibi çok çeşitlendirebileceğimiz bazı sorunlar çıkıyor. İnsan haklarıyla ilgili çalışmalarda sürdürülecek tartışmalar ve insanların bilinçlendirilmesi çok önemlidir. Sadece bilinçlendirme değil, aynı zamanda bu çerçevede yaşanacak sorunlarda yapılacak müdahale ve çözüm önerisi bir yerel yönetimden beklenen en önemli rol olabilir. Yerel anlamdaki insan hakları sorunları tabii ki çok daha sıcak olarak yaşandığı için çok daha önemli gelebilecek sorunlardır. Örneğin bir belediye sözkonusu olduğunda doğal olarak belediyede yaşayan insanların karşılaştığı sorunlar düşünülecektir. Aslında çok çeşitli sorunlar var. Örneğin belediyede çalışan bir nüfus var ve bu insanların sorunları çalışma yaşamından kaynaklanan sorunlardır. Belediye çalışanlarının sosyal alandaki düzenlemelerle ilgili sorunları var. Sağlık, eğitim vs. gibi çok çeşitlendirebileceğimiz sorunlar bunlar. Belediyenin bu sorunlarla çok yakından ilgilenmesi gerekiyor. Örneğin sakat hakları meselesi... Özellikle Türkiye'de en çok tartışılan meselelerden birisidir bu. Yerel yönetimlerin mesela istihdam sağlayabileceği alanlarda sakatların istihdam edilmesi ve bazı etkin düzenlemelerin yapılmasıyla sorunun aşılması sağlanabilir. Özetle, yerel yönetimlerin birçok yerde yaşanan sorunlarla ilgili sadece tepki verme ve bilinçlendirme çalışmasıyla yetinmeyerek çözüm üretebilme fonksiyonunu yerine getirmesi ve insan haklarının konusu olan sorunlara bu açıdan da yaklaşması çok önemlidir. İnsan hakları ile ilgili çalışma yapılırken elbette insan hakları bilincinin yaratılmasının da çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Çünkü insanlar hangi haklara sahip olduklarını bilemezlerse o haklara sahip çıkabilme şanslarına sahip olamıyorlar. Bu sebeple insanlarda "insan hakları bilinci" dediğimiz bilincin yaratılması lazımdır. Bir ikinci olay da insanların hak arama bilincinin geliştirilmesidir. Toplum bireylerinin hangi haklara sahip olduklarını bilmeleri, bu hakları nasıl ve hangi yöntemlerle arayacaklarından haberdar olmaları gerekir. Bu bilincin oluşması lazım. Fakat bu, sadece kurumsal olarak halledilebilecek bir şey değildir. Çünkü, mesela sakat hakları ile ilgili bir yetersizlik sözkonusu ise mağdur durumdaki kişilerin çözüm aramak üzere bireysel başvuru yapmaları gerekir. Örneğin belediyeye başvuracaklardır ve siz onların başvuru olanaklarını yaratmak durumundasınız. Başvuruyu ciddiye alıp çözüm üretme noktasında bir şey geliştirmek durumundasınız. Ya da geçmişte de çok gündeme gelen emniyet müdürlüklerinden kaynaklanan sorunlar mesela. Zaman zaman hala toplumsal olaylarda emniyet güçlerinden kaynaklanan olumsuzluklar yaşanabiliyor. Böyle durumlarda mağdur olduklarını ve haklarının ihlal edildiğini düşünenler yerel yönetime başvurabilmeliler. Yerel yönetimler insanların haklarını aramalarına yardımcı olabilmelidir. Yahut vatandaşlar basın açıklaması yapmak istiyorlarsa emniyetin iznine gerek kalmaksızın yerel yönetimlerin yasal yetkisi dahilinde bu hakkı kullanmalarının sağlanması mümkün olabilir. Toparlarsam, söylemek istediğim şey şu: hak arama bilincini geliştirmenin yararı, hakların kullanılması bahsinde uygulamada herhangi bir sıkıntı yaşanmamasını sağlamakla elde edilebilir.

Yerel yönetimler, yetki genişletmesiyle verilecek olanaklar sayesinde insanların haklarını aramalarının önündeki engelleri kaldırabilir, bir yandan hak arama yollarını gösterirken diğer yandan uygulamada destek olabilirler. İnsanların karşılaştıkları insan hakları ihlallerinin takip edilmesi ya da hak arama süreçlerinde yaşadıkları sıkıntılara müdahale edilemezse insan hakları duyarlılığı oluşturma ya da insan hakları bilincini geliştirmenin gerçekte herhangi bir faydası ile karşılaşmamış oluruz. Bu anlamda eğitim kadar olanağın da sağlanması gerekir. Yerel yönetimlerin çok aktif olarak birtakım olanakları kullanılabileceklerine dair inancımız var. Ancak şimdilerde kamu yönetiminde yapılmaya çalışılan reformların bu ihtiyaca yönelik olup olmadığından kuşkuluyuz. Reform paketinde sözü geçen düzenlemeler yerel yönetimin yetkilerini arttırırken normalde merkezin yapması gereken işleri ya da merkezden yürütülmesi gereken işlerin tamamının ya da çoğunun yerel yönetimlere devrini öngörüyorsa bunu iyice düşünmek gerekir. Çünkü yerel yönetimlerin mevcut olanakları gerçekten çok sınırlı ve böylesine bir yükün altına girebilecek durumda değiller. Ayrıca bazı şeyler çok genel politikalar çerçevesine belirlenmelidir. Örneğin eğitim Milli Eğitim Bakanlığı'nda kalmalıdır. Müfredat belirlemeden başlayıp başka pekçok hizmete kadar pekçok işi belediyelere yüklersek karşımıza şu manzara çıkar: belediyeler Ramazan'da iftar çadırları kuruyorlar ya aslında orada gördüğümüz manzara iftar çadırında iftar açmaya gelenlerden ziyade bir yoksulluğun görüntüsüdür. Çünkü insanlar bir saatten fazla süre önce evlerinden gelip yemek için sıraya giriyorlar. Oruç tutuyor veya tutmuyor çok da önemli değil. Bir çok yoksulluk görüntüsü alıyoruz oradan. Belediyeler ellerindeki olanaklarla bir yardımcı organize ediyorlar fakat bu girişim gerçek bir yardım olamadığı gibi, belediyelerin mevcut yetersiz donanım ve yetkileri nedeniyle güç yetiremeyecekleri bir yükün altına girmelerine yolaçıyor. Eğer insanların yoksulluklarının giderilmesi, yani devletin vatandaşın karnını doyurması yerel yönetimlerin sorunu gibi karşımıza çıkarsa -ki Ramazan'da karşımıza çok net çıkıyor- bu aslında yerelin bir çeşit çaresizlik içerisine düşmesi, dolayısıyla iyi bir görüntü sergileyememesi ve aynı zamanda sorunun çözümlenememesi anlamına geliyor. Çünkü verilen o yemekten sonra yapabileceğiniz bir şey kalmıyor ama yoksulluk yerinde duruyor. Sorunun temelini ilişkin yapılması gereken şey çok daha önemli ve merkezi birtakım düzenlemeleri gerektiriyor. Bu noktada da yerelin sırtına eğer gücünden ve yapabileceğinden fazla yükler yüklenirse o zaman yereldeki yükümlülük alanına ait işlevini yerine getirmesi mümkün olmayabilir. Bunun yerel yönetimlerin asli yükümlülüklerini yerine getirememeleri gibi bir tehlikeye davetiye çıkaracağını düşünüyorum. Öyleyse bu sınırın çok iyi algılanması ve her şeyin yerel yönetimlerle çözülmesi biçimindeki bir çeşit görev savsaklama ve görevden kaçıp başka yere havale etme türünden politikalarından kaçınılması gerekir.

Kenan Çamurcu : Sivil toplumun konuyla ilgili yaklaşımlarını almış olduk. Merkezi yönetimin, yerel yönetimlerin insan hakları duyarlılığı oluşturmada rol üstlenmesine bakışı nedir acaba? Fevzi Bey'den, genel olarak insan hakları meselesine yaklaşımını ve Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı'nın yaklaşımını dinleyeceğiz.

Fevzi Akgün : Bu kadar güzel, nitelikli, bilimsel ve felsefi açıklamalardan sonra sözümün başında Başbakanlık olarak hepsini kabul ettiğimi söyleyeyim. İnsan hakları duyarlılığı oluşturmada yerel yönetimler ne tür görevler üstlenebilirler? Neler yapabilirler? Aslında belediyeler neleri üstlenemezler diye sorarsanız daha rahat cevap verebiliriz. Çünkü belediyelerin üstlenemeyeceği hiçbir şey yoktur. İnsanın doğumundan ölümüne kadar hayatın tüm safhalarında beldenin direkt görevleri vardır. Konuya girmeden önce Gülseren Hanım'ın bir değerlendirmesine katkıda bulunmak veya biraz daha açmak için şunu söylemek isterim: Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlerken polisten, vilayetten izin alma şartının kaldırılması ve bu yetkinin belediyelere verilmesi önerisi, elbette ki ideal bir düşünce ve dünyanın birçok yerinde böyle uygulanıyor. Fakat Türkiye'de belediyenin elinde silahlı güç olmadığı sürece bu uygulamaya geçilmesi mümkün değildir. Siz de biliyorsunuz ki idareye haber vermenin amacı "toplantı ve gösteri yürüyüşümüzü, yani bizim can güvenliğimizi sağlayın" demektir. Belediye halihazır şartlarda bunu sağlayamayacağına göre böyle bir uygulama şimdilik mümkün gözüküyor. Yeni yasalarla böyle bir yetki verilirse şahsen gönülden katılım buna. Asıl konumuza dönersek; öncelikle insan hakları derneklerinin temsilcisi arkadaşlarımızın yaklaşımlarına tamamen katılıyorum. Ama yine sözün başında söylemeyi ihmal etmemem gereken bir şey var; buraya gelmeden önce çalışmalarınızı biraz inceledim. Pendik'i sadece iyi bir belediye değil adeta Pendik üniversitesi haline getirmişsiniz. Neredeyse bizden daha güzel çalışmalar yaptığınızı söyleyeceğim. Pendik Belediyesi'nin insan hakları konularını bu kadar ciddiye alması, hatta uygulamaya geçmesi bence insan haklarının yerleşmesi bakımından çok büyük fayda sağlayacaktır. Çünkü bir iş, kendi yerinde, suyun başında, beldede bu kadar ciddiyetle ele alınıyor ve uygulanıyorsa %51 başarı elde edilmiştir diyorum. %51'i az görmeyin lütfen. Ben epeyce yurtdışında da bulundum. Orada %90'ları az bulur ve ayıplarlar. Türkiye'de ise %51 başarı Avrupa standartlarındaki başarıdır. Bu girişten sonra buraya gelirken başımdan geçen bir olayı anlatıp konuyu belediyenin insan hakları alanında rol üstlenmesi meselesine getireyim. İstanbul'da Emirgan Baltalimanı'nda kalıyorum. Gösterdiğiniz büyük ilgiye teşekkür ederim ama Pendik'e kendim gelmeyi tercih ettim. Otobüse biner gelirim dedim. Fakat inanır mısınız, tam 3 saatte gelebildim.

Kenan Çamurcu : Yani kentli haklarından ulaşım hakkınızın ihlalini bizzat yaşamış oldunuz...

Fevzi Akgün : Aynen öyle. Bu tercihim sayesinde bu hakkın önemini bizzat görmüş oldum. Gülseren Hanım özürülülerin hakkından sözettii. Bırakın özürülülerii, sağlamların hakkı bile verilmemiş ki Türkiye'de. Pendik arabasını soruyorum, "Pendik arabası vardı ama kalktı" diyorlar. "Olabilir mi, Pendik'e araba olmaz mı!" diyorum, "vardı ama kalktı" diyorlar. İnanamadım. Bir yetkiliye danıştım: "Efendim ben Ankara'dan geldim, misafirim, yabancıym bilmiyorum; Pendik'e gideceğim". "Aktarmalı gideceksiniz" dedi. "Ama bana telefonda direkt araba var" dediler deyince, "O geçti efendim, kalktı" diye cevap verdi. Söyledikeri ne biliyor musunuz?! "Burası Türkiye, herşey değişebilir!" Yaşadığım olaydan anladığımız nedir: bir kere doğru bilgilenemiyorsunuz, bilgilenme hakkınızı kullanamıyorsunuz. Pendik gibi her yönüyle bir dünya şehri olan beldeye ulaşımın sorun olabilmesi asla anlaşılır bir şey değildir. Üstelik ulaşım ile ilgili bilgi bile edinilemediğini düşünürseniz en büyük insan hakkının ihlal edilmiş olduğunu söyleyebilirsiniz. İkincisi, ulaşım hizmetinin kalitesinin düşüklüğüdür. Aktarmalarla Pendik'e ulaşmaya çalışırken araç kuyruklarında o kadar çok sıra bekledim ki. Sorulduğunda imkanların bu kadar olduğu söyleniyor. Oysa kamu hizmetlerinin kötü olması yanında, altını çizerek söylüyorum, geç sunulması da Avrupa standartlarına göre sorumluluk getirir. Yani bir belde kim bu hizmeti sunuyorsa aynı sorumluluğu kabul eder ve hakkı ihlal etmiş sayılır. Mesela Avrupa insan hakları mahkemesi bir davanın süresine 4 sene limit koymuştur. Mahkeme, bu süre aşıldığında bunun kötü bir uygulama olduğuna hükmediyor. Gecikmeyi hak ihlali sayıyor. Elbette ki sorunlar sıralamakla bitmiyor. Örneğin özürülülerin kent hayatında yaşadıkları hak ihlallerine devam edersek; kamuda özürülülerin istihdamı ile ilgili kontenjan ayırıyoruz, onları işe alıyoruz ama evinden işyerine gelmesini sağlayamıyoruz. İkincisi, geldiği işyerinde çalışmasını sağlayamıyoruz. İşyerleri genel olarak özürülü haklarına göre dizayn edilmemiştir. Ne tuvaleti, ne çalışma ortamı özürülü bir vatandaşımızın çalışabileceği şekilde düzenlenmemiştir. Ama dışarıdan bakıldığında ona iş bulmuş görünüyoruz. Bireyin, haklarını savunabilmek için onları bilmesi gerektiğinden sözedildi. Bu çok doğru bir yaklaşım bence. Buna yapacağım ilave, bireylerden önce yerel yönetimin her türlü insan hakkını benimsemesi gerektiğidir. İnsanların bu konuda bilinçlendirilmesi önemli bir şeydir, ama daha önemlisi yerelde kamu hizmeti veren idare olarak yerel yönetimin bu hakları benimseyip onlara sahip çıkmasıdır. Bu noktaya gelebilmek için Avrupa'nın 200 yıllık trajik tarihini tekrar yaşamamız gerekmiyor. Kısacası, biz Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı olarak tüm yerel yönetimlerle, sivil toplum kuruluşlarıyla ve inisiyatiflerle yardımlaşma hazırız. İnsan hakları kültürü ve bilincinin yerleşmesi için ciddiyetle konuya eğiliyoruz.

Kenan Çamurcu : Fevzi Bey'e teşekkür ederiz. Konuşmaların tümünde kentte insan hakları duyarlılığı oluşturabilmek için yerel yönetimlere büyük görev düştüğü fikri hakim görünüyor. Bu noktada sözü bir yerel yönetici olarak Başkanımız Erol Bey'e vermek istiyorum. Efendim sizin konuya yaklaşımınız nedir?

Erol Kaya : Meseleyi biraz daha somuta indirgemek bakımından bazı soruların cevaplarını vermek gerekir. Birincisi kentli hakları nelerdir, yerel yönetimin bunlara karşı görevleri neler olmalıdır? İkincisi ise geneldeki insan hakları ile ilgili bireylerin yaşadığı sıkıntılara yerel yönetimler hangi katkılarda bulunabilirler? İnsan hakları tarihine baktığımızda uzun bir mücadele süreci buluyoruz. Batıda kadınların oy hakkından, işçi sınıfının çalışma şartlarını iyileştirmesine; son 20-30 yıldır da çevre, barış ve özgürlük konularında oluşmuş bir insan hakları tarihi var. Günümüzde insanlığı ortak varlıkları ile ilgili konular da insan haklarının konusu olmuş bulunuyor. Mesela Greenpeace örgütünün çevre mücadelesi bu kapsamda değerlendiriliyor. Pek gündemimizde yer almıyor ama bizi de etkileyen bir çevre sorunu olarak Tuna'nın kirlenmesini hiç düşünmedik. Nasıl ki biz Süleymaniye bizim ortak mirasımızdır diyerek onu istediğimiz gibi şekillendiremez ve tahrip edemezsek başka ülkeler de kendi topraklarındaki ortak varlıklara karşı böyle davranmak zorundadırlar. Altından metro geçirilmesi planlanan tarihi eser ve yapılarla ilgili olarak da aynı şey geçerlidir. Yahut hava kirliliği sorunu... Hava kirliliği İstanbul'da veya Pendik'te insan hakları ihlali değil midir? Yerel yönetim bu konuda suçlanabilir mi veya ona karşı bir dava açılabilir mi? Ya da ulaşım hizmetinin düşük kaliteli verilmesi bir insan hakları ihlali midir? Aslında Türkiye'de bu yönde bir fikir oluşmuş değildir. Çevre şartlarının fevkalade kötü olması, yeşilin tahrip edilmesi gibi konular da bir belediyenin sorumluluğunu yerine getirmemesi anlamına gelir aslında. Hatta bu durumlarda belediye başkanının suç işlediği kabul edilmelidir. Fakat şehirde yaşayan insanların bu sorunlara haklarına tecavüz edildiği değerlendirmesiyle yaklaşmadığını ve bunu insan hakları sorunu saymadıklarını görüyoruz. Ne böyle bir fikir öne sürülmüştür, ne böyle bir mücadele işitmişizdir, ne de açılmış böyle bir dava vardır. Buna medyada da değinilmediğini gözlemliyoruz. İnsanımızın, yeşil örtü ile ilgili olarak, konuyu sadece kendi arsasını ilgilendiren durumlarda bir imar sorunu olarak algıladığını üzülererek söylemek zorundayım. Bir yeri yeşil alan olarak bırakıp imara kapattığımızda vatandaşımız belediyenin kapısına dikiliyor. İlginç değil mi, oysa tam tersi olması beklenmez mi? Toplumun ortak malları ile ilgili böyle bir mücadele bilinci oluşmuş değildir. Kentlerimizde insan onuruna yakışır bir yaşama halinin oluşturulması; kentlilerin gezme, görme, eğlenme ya da düşünme ihtiyaçlarının karşılanması bakımlarından kentli hakları ile ilgili bir çerçeve çizmek mümkündür. Bu haklarla ilgili olarak mevzuata girmeye kalkarsak içinden çok rahat çıkacağımız bir durumun olmadığını görürüz.

Fakat Şu da bir gerçek ki, bahsettiğimiz kentli haklarını korumak veya bu konuda bilinç oluŐturmakla yükümlü saydığımız yerel yönetimler bu meseleye el atabilecek yetkilerle donanmamıŐtır. Yani yerel yönetimler önce kendi haklarına sahip değildir. Mesela gıda üretimiyle ilgili olarak yerel yönetimleri sorgulayabilir, hesap sorabiliriz. Yani bir fırında üretilen ekmeğin kalitesizliğini hak konusu yaparken sorumlu olarak ilk aklımıza gelen belediyedir. Ama kimse bilmez ki, belediyelerin kentlinin bu hakkını takip edebilmek için hiçbir yetkisi yoktur. Gıda retiminde insan hakları ihlallerini denetlemek merkezi yönetimin iŐidir. Merkezi yönetimin Pendik'te gıda üretimiyle ilgili olarak kentlinin uğradığı hak ihlallerini nasıl takip edip denetleyeceği ayrı bir sorundur. Ama vatandaşımız bu işte haklı olarak belediyeyi sorumlu tutmaktadır. nk bu tür bir hak ihlalini izlemesi gereken kurum aslında yerel yönetimdir. Mevzuat açısından Türkiye'de fevkalade namsait Őartlar yaŐanmaktadır. Belki kamu reformu ile birlikte ciddi anlamda iyileŐtirmeler yapılacaktır. Sorun bu kadarla da kalmıyor. Diyelim ki Ayasofya camisinin içerisindeki onarımın -sanırım 10 - 15 yıldır sürüyor- kentli hakları bakımından bir ihlal olduğunu savunup mahkemeye baŐvurdunuz. Oradaki paslı iskeleler, inŐaat görüntüsü, tehlikeli malzemelerin kentli hakları ihlali olduğunu savunan bir dava açmaya kalktınız. Bunu nasıl yapacaksınız? Mahkemeye para yatırmanız lazım. BilirkiŐi ücretini ödeyeceksiniz. Avukat tutacaksınız vs. Ortalama bir vatandaşın buna asla gücü yetmez. Şu halde Türkiye'de hem kentli hakları, hem de genel olarak insan haklarıyla ilgili olarak ciddi bir tartışma ortamının oluşması ve kamuoyu bilincinin sağlanması yanısıra, belki de bundan önce gerekli hukuki düzenlemelerin yapılması gerekir.

Fevzi Akgün : Burada bir noktayı açıklığa kavuşturmak gerektiğini düşünüyorum. Bir suçun insan hakları ihlali olabilmesi ve o konuda insan hakları davası açılabilmesi için "insan hakkı ihlali"nin tanımlanması gerekir. Hani Şu meŐhur örneğe bakarak devam edersek; bir komiser eve gelir, çocuğuna kızar. ocuğu bir yaramazlık yapmıŐtır. Çocuğunun st tarafını soyar ve sandalyeye bağlar. Ona normalde vatandaşa yaptığı türden iŐkenceler yapar. Bunun raporu alınır. Şimdi burada komiserin yapmış olduğu işkence elbette ki büyük bir suçtur, biliyorsunuz affı yoktur. Fakat bu bir insan hakkı ihlali midir? Aslında herkes bunu ihlal olarak görüyor ama tanım gereği bu bir insan hakkı ihlali değildir. Dünyada ve bizde yasalar bunu insan hakkı ihlali olarak düzenlememiŐtir. İnsan hakkı ihlalinin olabilmesinin temel Şartı, suçu kamunun iŐlemiŐ olmasındır. Bu ihlali kamu yaptıysa ihlaldir, değilse bu bir hukuk davasıdır. Komiser karakolda kendi kamu gücünü kullanarak yapıyorsa insan hakkı ihlali sözkonusu olur. Ama evde kamu gücünü değil, babalık gücünü kullandığı için konu hukuk davası haline gelmiştir. Veya diyelim ki, vatandaşlar bir polise kızdılar, onu aldılar sandalyeye bağladılar ve işkence yaptılar. Bu da insan hakkı ihlali değildir, bir hukuk davasıdır. Kısacası insan hakkı ihlalinin olabilmesi için temel Őart, bu ihlali kamunun yapmış olmasındır.

Başkanımızın verdiği örnekte Ayasofya'daki onarımın yolaçtığı sorunlar kamunun yaptığı bir şeyse hak ihlali vardır. Ulaşım da böyledir. Gerçi özel taşımacılık da kamu hizmeti sayıldığı için yine hak ihlali sözkonusu olabilir. Fakat öte yandan özel taşımacılıkta devletin gücü kullanılmadığı için ihlal değil hukuk davası da sayılabilir. Kentli hakları ya da genel olarak insan hakları ihlallerini konuşurken nelerin hak ihlali sayılabileceğini, dolayısıyla o konulardaki yasal düzenlemeleri bu tanımdan yola çıkarak oluşturmak gerekir.

Kenan Çamurcu : Evet o zaman kentsel hayatın kalitesinin yükseltilmesi ya da "Avrupa Kentsel Şartı"na atıfta bulunarak söylersek; kentlerin sosyal, kültürel ve sanatsal hayatının düzenlenmesi kamudan vatandaşa doğru bir süreç izlediğine göre bu mesele insan hakları sorunu olarak düşünülebilir mi? Kentlerde yaşam kalitesinin yükseltilmesi insan hakları mücadelesinin konusu olabilir mi? Bildiğim kadarıyla İnsan Hakları Derneği'nin bu konuda bir raporu var. Gülseren Hanım sizden başlarsak, bu konuda neler söyleyebilirsiniz? Kamunun vatandaşa yönelik hak ihlalleri sayılan kentsel hayatın kalitesinin düşüklüğü veya kentsel hayatı doğrudan ilgilendiren öteki ihlaller konusunda insan hakları ile ilgili sivil toplum kuruluşları neler yapabilirler?

Gülseren Yoleri : Buna geçmeden önce "insan hakları ihlali" tanımıyla ilgili küçük bir ilave yapmak istiyorum. Klasik tanımıyla bir insan hakkı ihlalinin oluşabilmesi için onun kamudan gelmesi gereği, ya da kamu dışında bir yerden ihlal varsa bunun insan hakları ihlali tanımının içine girmeyeceği fikrini artık yetersiz buluyoruz. Biz İnsan Hakları Derneği olarak sorunun kamuya sıkıştırılmaması gerektiğini düşünüyoruz. Bize göre annesinden babasından ya da sokakta dayak yiyen çocuğun durumu da insan hakları ihlali kapsamındadır. Bir insanın mesela onuru rencide edilmişse veya yaşama koşulları kötüleştirilmişse yolaçılan bu mağduriyet nereden gelirse gelsin, ister babadan, ister başkalarından, ister kamudan o bir ihlaldir. En azından biz dernek olarak çalışmalarımızın sınırlarını bu şekilde genişletmiş bulunuyoruz. Eğer bildik sınırlı çerçevelerle hareket etmeye koşullanmazsak yapacağımız bazı açılımların o çerçeveleri de değiştirebileceğini bekleyebiliriz. Belki de o çerçevelerin dışına çıkma sayesinde insan haklarının farklı boyutta algılanmasını sağlayacak yeni sözleşmelere kapı aralayabiliriz. Eğer klasik tanım ve çerçeveye bağlı kalmayı gerekli görmezsek insan hakları ihlallerinin çeşitlerinin arttırılabilmesi ya da dayanağının zenginleştirilmesi, dolayısıyla da insana hayatın her noktasından yönelen kötülüklerin tepkisiz ve cezasız kalmaması sağlanabilir.

Fevzi Akgün : Aynen katılıyorum, ideali budur. Fakat Avrupa standartlarında bu geçerli değildir. Avrupa standartları çerçevesini çizdiğim insan hakları ihlali tanımını kabul etmektedir. Sizin öneriniz geçerli olursa tüm hukuk dışlıklar insan hakları ihlali kapsamına girer. Bu durumda özel hukuk ve kamu hukuku kalmayacak, sadece ihlal hukuku olacaktır.

Bu yanlıştır. Avrupa standartları devletin yaptıklarını ihlal sayarak diğer sorunlara ilgili hukuk dallarının bakmasını gerekli görür. Burada amaç, bireylerin değil devletin kendisine çeki düzen vermesini sağlamaktır. Yanlış anlaşılmasın, çocuğuna şiddet uygulayan babanın yaptığı insan hakları ihlali sayılmıyor diye cezasız kalmıyor. İnsan hakkı ihlaline denk bir cezayla cezalandırılıyor bu eylem.

Kenan Çamurcu : Peki kentsel hukuk ihlal hukuku kapsamına girer mi? Bildiğim kadarıyla mevzuatımızda kentli haklarıyla ilgili olarak ihlal hukuku oluşmuş değil. Aslında bu konuda bağımsız bir hukuk oluşmuş değil.

Fevzi Akgün : Şimdi efendim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa Sözleşmesi, Avrupa Komisyon Hakları, Avrupa Konseyi'nin kararları artık Türkiye'de birincil kaynaktır, ikinci kaynak değildir. Okullarda öğretildiği gibi önce Anayasa Mahkemesi'ne, sonra kanuna, sonra tüzüğe bakmamız gerekmiyor bundan böyle. Biz Avrupa Konseyi'nin kurucu üyesiyiz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne imza atmışız, her türlü şartları kabul etmişiz. O halde böyle bir hukukun bizde olup olmaması önemli değildir. Orada bir uygulama ve hüküm varsa bu aynen bizim için de birinci kaynaktır ve uygulanacaktır.

Kenan Çamurcu : İnsan hakları Derneği'nin "kentli hakları raporu"na dönersek ya da yine Avrupa Kentsel Şartı'na atıfta bulunursak bu konunun insan hakları mücadelesine bahis olmasıyla ilgili neler söyleyebilirsiniz?

Gülseren Yoleri : Başkanın az önce yaptığı bir açıklım var. bir belediye başkanı yerel yönetimlerden bahsediyorsa mutlaka orada bir kentlilik, kent olgusu vardır. Dolayısıyla yaşayanlar için de kentlilik olgusu var demektir. Buradan hareketle kentli haklarından söz etmiş oluyoruz. Yani bir kentte yaşamanın gerektirdiği haklar ve ödevler var diyelim. Şimdi bu hakların ve ödevlerin doğru kavranması ve uygulanması için başlangıcıdır. Kentlinin sahip olması gereken hakların ve olanakların, uygulama ya da kullanım olanaklarının yerel tarafından karşılanması gerektiği açıktır. Az evvel de söylemeye çalıştığım gibi, belki bazı şeyler yerelin gücünü aşabilir. Örneğin eğitim hakkı, fırsat eşitliği hakkı gibi konular yerelden karşılanamıyor diye kentli insanın böyle hakları yoktur diyemeyiz. Bu haklarımız vardır ve merkezden düzeltilmesi ya da merkezden düzenlenmesi gerekir. Yerelin yetkisi dahilindeki hakların yerel tarafından, yereli aşan konular da merkezi yönetim tarafından güvence altına alınmalı ama bunlar mutlaka kentli hakları kapsamında değerlendirilmelidir. Bu noktada yasal düzenlemelerin yapılması da çok büyük bir aciliyet içeriyor. Yasal düzenlemenin yapılması yerelde mümkün olamayacağına göre öncelikle merkezi yönetimin bu meseleye el atması gerekiyor.

Bu hakların kullanımına ilişkin yasal düzenlemelerin yapılması lazım. Yasal düzenlemelerle birlikte yetkileri çerçevesinde de yerel yönetimlerin bu hakların uygulanması ya da bu hakların kullanılabilmesi açısından gereken olanakları veya gerekli düzeltmeleri yapmalarını beklemek gerekir. En azından bir kentli olarak böyle bir beklenti içine girme hakkımız vardır. Aksi takdirde şimdi çok örnek vererek, çok sayıda talepte bulunabiliriz. Özellikle de insan hakları derneğinin çalışma şeklini düşündüğüm zaman, biz bazen olmayan ama ütöpik gibi gelse de aslında sahip olmamız gerektiğini düşündüğümüz birtakım hakları da zaman zaman talep edebiliyoruz. Yani bir kentli olarak benim sahip olmam gereken bir haktır bu. Bugün belki Türkiye'de uygulama şansı hiç olmayabilir. Belki kavramsal olarak tanımlanmamış ve yasal düzenlemeye kavuşturulmuş olmayabilir. Belki de yakın bir tarihte kavuşturulması hiç mümkün olmayacaktır. Çünkü yöneticilerimiz açısından henüz böyle bir açılım gerçekleşmemiştir. Böyle durumlarda dahi ilkesel olarak bunları talep edebilme beklentimizin bulunması gerektiğini düşünüyorum.

Erol Kaya : Yerel yönetimlerin yetkileri ile ilgili cümleye bir açıklama yapma zarureti hissediyorum. Gülseren Hanım eğitimle ilgili düzenlemlerde yerel yönetimlerin yetkili olmasını doğru bulmazken yerel yönetimlerin yetersiz olduğunu dikkate alıyor. Doğrudur, yerel yönetimlerin şu andaki fiziki durumları, mali yapıları ve yönetimdeki performansları Türkiye'de eğitimin kalitesini arttıracak bir yapıyı sağlayacak gibi görünmüyor. Ve bugün Türkiye'nin gündeminde var olan kamu ve yerel yönetimler reformu işte bu eksiklikler ve yetersizliklerin giderilmesini amaçlıyor. Ancak halen merkezi yönetimin yürüttüğü eğitim hizmetlerinin standardına ve kalitesine baktığımızda Türkiye'nin hiç de iyi bir durumda olmadığını kabul etmemiz lazım. Halen 60 - 70 kişilik sınıflarda eğitim yapılıyor ve bu durum İstanbul gibi bir metropolde bile böyle. Eğitim müfredatının merkezi yönetimce belirlenmesi doğru ama yerel yönetimlerin bu noktada görev almaması Türkiye'nin ciddi bir handikapıdır. Merkez güçlendikçe hem halktan kopuyor veya halkın beklentilerine, tenkitlerine cevap veremez hale geliyor, hem halkın katılımı sağlanamıyor, hem de verilen hizmet kontrol edilemez oluyor. Bu büyük bir sorundur. Dolayısıyla bence eğitim hizmetleri, bunu çok açık yüreklilikle ifade etmek lazım, müfredat belirleme yetkisi merkezi yönetimde kalmak üzere tamamıyla yerel yönetimlere verilmelidir. Bugünkü kamu reformu düzenlemesinde bu yapılamadı ama nihayetinde böyle olmalıdır. Merkezi yönetimin kamu yönetimi kıvraklığı ve yeteneği konusundaki zaafını anlamak bakımından çok çarpıcı bir örnek vereceğim. Pendik'te Sağlık Bakanlığı'na bağlı iki ünite var. Birisi Pendik Devlet Hastanesi, diğeri ise Pendik Sağlık Grup Başkanlığı. Her iki birimin yöneticisi Pendik'te rutin düzenlediğimiz Kent Danışma Meclisi'nin bir toplantısında çıkıp konuştular, kurumlarının sorunlarını anlattılar. Sağlık Grup Başkanlığı acilen 30 doktor istedi, Pendik Hastanesi Başhekimisi ise doktor fazlası olduğu için mekan ihtiyacı olduğunu söyledi. İki kurum da aynı Bakanlığa bağlı olarak Pendik'te faaliyet gösteriyor.

Bu konudaki yetki merkezi yönetimde olduğu için iki kurum da taleplerini içeren yazıları önce Kaymakama, Kaymakamlık Valiliğe, Valilik Sağlık Bakanlığı'na bildiriyor. Bu zincir nereye kadar uzuyor bilmiyorum. Cevap da aynı zinciri izleyerek geri dönüyor. Aynı ilçede aynı kuruma bağlı iki birimin sorununu yerel yöneticiler olarak biz yakından biliyoruz ve yetkimiz olsa hemen çözeriz. Ama merkezi yönetimin prosedürel hantallığı nedeniyle bu sorun hala çözülebilmemiş değil ve devam ediyor. Türkiye'nin demokratikleşmesinden, yerelleşmesinden ve sivilleşmesinden bahsedeceksek herkesin, hele de sizin gibi insan hakları, bireysel haklar, kentli hakları ve yerelin hakları ile ilgili olarak mücadele veren kurumların yerele daha yakın durması bizler açısından önemlidir.

Gülseren Yoleri : Söylediğiniz şey tabii ki çok önemli. Ben eğitim dedim, siz sağlığı da kattınız, çok önemsiyorum bu yaklaşımınızı. Buradaki itirazım, eğitim ve sağlık hizmetlerinin bütünüyle özele devredilmesi eğilimlerinedir. Özelleştirme suretiyle sağlık ve eğitim gibi idarenin temel görevlerinin başında gelen hizmet alanlarından devletin çekilmesini olumlu bulmuyorum. Oysa bu iki alan da insanların temel haklarındandır. Bu hizmetlerin verilmesinde elbette yerel yönetimin daha demokratik olabileceğini, dolayısıyla da kendisine yetki verilmesi gerektiği yönünde talep belirtmesini anlayabiliyorum. Yerel yönetimin yereldeki ihtiyaçları daha iyi görebileceği, dolayısıyla daha yakından temas edebileceği ve daha yakından çözme şansına sahip olabileceğine inanıyorum. Çünkü nihayetinde seçimle geliyorsunuz, o bölge sizi tercih ediyor ve siz de o bölgeyi tercihine uygun olarak tatmin etmekle, yani onu memnun etmekle ilgili bir görev yüklenerek geliyorsunuz. Buna dayanarak yereldeki sorunların, devinimi yüksek ve daha kolaylıkla çözülebileceğini ya da daha doğru çözülebileceğini iddia ediyoruz. Ancak yerel yönetimlerin hizmet şekli Türkiye'de çok ilginç işletilen bir mekanizma olarak karşımıza çıktı bugüne kadar. Belediyeler hep özelleştirmeye kayıyor. Bunu söylerken yerel yönetimlerin yetkilerinin arttırılmasıyla illa da belediyelerde özelleştirme furyası başlayacaktır anlamında söylemiyorum, kesinlikle. Yani mutlaka hizmetlerin genel çerçevelerinin, kamusal görevlerin merkezden belirlenmesi lazım. Uygularken belediyelere uygulama yetkisi vermek lazım. Ancak belediye bu yetkiyi kullanırken kamusal yetkisi çerçevesinde kullanırsa aslında bizim için hiçbir sakıncası yoktur. Yani herhangi bir eleştiri bile sözkonusu olmaz ama bunu özel kuruluşlara havale ederse o zaman burada perhizleriniz başlıyor. Sağlık hizmetinin özele devredilmesi mağduriyeti davet ediyor. Kaliteli sağlık hizmeti alma ihtimaliniz çok yüksek değil. Çünkü bu kurumlarda verilen hizmet gerçekten kaçır göçer bir hizmet. Çoğu özel sağlık işletmelerinde devlet hastanelerindeki gibi deneyimli ve nitelikli doktorlar çalışmıyor. Mesela bir yakınımın yaşadığı sağlık probleminde havale edildiği özel kurumda böbrek taşı kırma işlemini yapan kişinin hiçbir eğitimi olmadığını ve bu yüzden yaşanan mağduriyeti de devletin telafi etmediğini söyleyeyim. Bu benim bizzat yaşadığım bir örnek. Benzeri olayların sayısı arttırılabilir.

Kontrol ve denetim yapılmıyor. Söylemeye çalıştığım şey, insanımızda özelde bu hizmeti alırsak daha iyi olur anlayışı var. Yani devletin kapısında sürünmektense gideyim özelde işlerim hallolsun diye düşünür bizim vatandaşımız, zaten biz buna alıştık. Ama şimdi devlet de bu şekilde düşünmeye başladı, madem yetişemiyorum hastayı özele göndereyim orada sürünsün demektir bu. Eğitim, sağlık ya da başka bir konuda yerel yönetimler bu işi kamu ciddiyetiyle yaparlarsa buna herhangi bir şekilde karşı çıkamayız. Ama belediyeye birçok görev yükleyip sonra da hiçbir kaynak aktarılmazsa ya da edinebildiği kaynaklar da elinden bir şekilde alınır, sonra da kalkıp ondan hizmet beklenirse bu iş olmaz. Belediyelere bu hizmetler verilsin ama belediyeler bu işi gerçekten bir kamu ciddiyeti ve mantığı içerisinde yapsın. Böyle olursa yerel yönetimlerle merkezi yönetim birlikte hizmetleri daha kaliteli biçimde vatandaşa ulaştırabilirler kanaatimdeyim.

Erol Kaya : Evet ama şunu bilirsiniz, merkezîyetçi anlayışta tercih şansınız yoktur. Hastaneye giderseniz, tedavi olur ya da olmaz beklersiniz. Yerel yönetime veya özele devredilmiş bir hizmetteyse tercih şansınız vardır. Bir yerde mesela 7-8 tane özel hastane varsa başarısız olan, iyi hizmet yapamayan, kendini çağa uyduramayan ve yenilemeyenlerin hepsi kapanıyorlar. Ama bu hizmet merkezi yönetimde kaldığı müddetçe karşınızdaki doktor, nitelikli ya da değil ayrımı yapmaksızın söylüyorum, prensip olarak ona mahkumsunuz demektir. Benim yaklaşımım, zenginliklerimizi korumamız yönündedir. Önemli olan nitelikli hizmet üretilmesi ve tercih imkanının insanların önüne konulmasıdır.

Kenan Çamurcu : Sorunu kentle ilintilersek, burada bahsi geçen sağlık ve eğitim hizmetlerinin kamu hizmeti olarak ücretsiz sunulması bir insan hakkı olarak kabul edilebilir, kentlilerin özelleştirmeler yoluyla bu hizmeti alamayacak duruma düşmeleri de insan hakkı ihlali sayılabilir. Öte yandan aynı hizmetlerin merkezi yönetimin tekelinde nasıl sunuluyorsa öyle kabul edilmesi zorunluluğu da yine bir hak ihlali olarak görülebilir. Dolayısıyla hizmetlerin alımında kentliye seçenek sunulması hak olarak kabul edilebilir. Sözü Ahmet Mercan Bey'e vermek istiyorum. Malumunuz, şehirlerde şehir inisiyatifleri var. Kenti faaliyet alanı seçen sivil toplum kuruluşları var. Bunlar kentin mimarisiyle, estetik sorunlarıyla ilgileniyorlar. Ya da çevreci örgütler var, onlar da çevre sorunlarıyla, ekolojik problemlerle ilgileniyorlar. Yahut engellilerle ilgili dernekler ve kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları var. Onlar da yine kendi sorunlarıyla ilişkili olarak insan hakları ve ihlalleri ilgileniyorlar. İnsan hakları dernekleri ise Avrupa Kentsel Şartı'nı insan hakları mücadelesine konu edinmiş görünmüyorlar. Gerçi İnsan Hakları Derneği'nin bu konuda gerçekten çok değerli bir raporu var. Mazlumder'in bu konuda çalışmaları var mı; siz bu konuda ne düşünüyorsunuz, neler yapabilirsiniz?

Ahmet Mercan : Şimdi öncelikle şunu söylemek lazım. İnsan hakları mücadelesi mevzuatla sınırlı bir mücadele değildir. Onun için yapmamız gereken şey, kanunların ya da mevzuatın sınırlarını genişletmeye çalışmak değil, belki o sınırların ötesine geçmek ve olması gerekenin ne olduğunu ortaya koymaktır. Türkiye'deki insan hakları sorunlarının iki şekilde tezahür ettiğini düşünebiliriz. Bunlardan bir tanesi yasalardan ya da yasaların boşluklarından kaynaklanıyor. Yasalarımız, devletin çıkarlarını tanımlarken çok keskin, karşı tarafın, bireyin imkanlarını tanımlarken çok fludur. Birbirine zıt ve yerine göre farklı kararlar verme rahatlığı sağlayan bir mevzuatımız var. Dolayısıyla birinci sorun yasadaki boşluklar ve yasaların insan haklarıyla olan uyumsuzluğundan kaynaklanan ihlallerdir. İkincisi ise yasalara rağmen oluşan insan hakları ihlalleridir. bunlara defacto durum deniyor. Bir hukuk devletinde hiç olmaması gereken bir durumdur bu. Böyle baktığımızda doğrusunu isterseniz insan hakları kuruluşları Türkiye'deki insan hakları ihlallerinin yoğunluğundan ötürü öncelikli olarak temel haklara yönelmek zorunda kalıyor. Biliyorsunuz üç kuşak hak vardır. Birinci kuşak temel haklar, doğal haklardır. İkinci kuşak haklar genelde ekonomi, kültür haklarıdır. Üçüncü kuşak haklar ise çevre ve sınır ötesi diyebileceğimiz, artık dünyayı ilgilendiren haklardır; denizlerin kirliliği, havanın kirlenmesi, doğanın korunması vs. gibi. İkinci kuşak hakların doğrudan kuruluşları mesleki kurumlar, mesleki odalardır. Barolar birliği, odalar, esnaf ve sanatkarlar derneği gibi. Bunlar aslında profesyonel korunan haklardır. Birinci kuşak haklarla üçüncü kuşak haklar arasında anlamlı bir ilişki vardır. Üçüncü kuşak haklar, reaksiyonel olarak oluşmuş, herkesi ilgilendiren konularda sözkonusu olmaktadır. Hava kirliliği mesela böyle bir sorundur. Birinci kuşak haklar Evrensel İnsan Hakları Beyanname'sinde sayılan ilk 20 maddeyi kapsar; yaşama hakkından başlayıp ifade ve din özgürlüğünü kapsayan maddelerdir bildiğiniz gibi. Şimdi biz insan hakları dernekleri olarak biraz da zorunluluktan şimdilik bu temel haklar üzerine yoğunlaşmış durumdayız. Konumuzun içeriğine baktığımızda, hakikaten yerel yönetimlerin güçlenmesi, yerel yönetimlerle sivil toplumun senkronize olması, birlikte çalışması bana anlamlı geliyor. Ama merkezi yönetimlerin sürekli güçlü tutulmasının, halkla devlet arasındaki birtakım sıkıntılar ve gerilim alanlarından kaynaklandığını düşünüyorum. Şimdi siz bir sıkıntıda probleminizi çözeceğiniz zaman birkaç kilometre yakınızdaki belediye başkanıyla iletişim kurmanız, başbakanla iletişim kurmaktan her zaman daha kolaydır. Belediye başkanına hesap sorulabilir, ama başbakana ya da ilgili bakana soramazsınız. Seçimlerde yerel yönetimle belirlenen dinamik ilişkinin korunması açısından bu biçimin daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum. Kent yönetiminden ya da yerel yönetimden neler beklemeliyiz diye düşündüğümüz zaman ilk akla gelen elbette ki insan haklarına saygılı ve uygun hareket eden bir yönetim olması gerektiğidir. Yerel yönetim bütün işlerini bu şekilde düşünmeli ve insanı yozlaştıran uygulamalardan kaçınmalıdır. Çünkü bunlar insan hakkı ihlallerinin başında gelir. Ayrıcalıklı muameleden kaçınılmalı, eşit hizmet götürülmeli, fırsat eşitliği sağlanmalı, eğitim ve kültür hizmetleri verilmelidir.

Hak arama kültürünün oluşması için insan hakları bilincinin gelişmesine katkıda bulunmalıdır. Bazı yerlerde pilot çalışmalarımız var. Belediyelere, siyasi partilere, vakıflara, derneklere, ayırım gözetmeksizin İstanbul'daki bütün kuruluşlara şunu söylüyoruz: üyelere ya da toplayacağınız insanlara avukatımızı göndererek haklarını anlatabiliriz. Nasıl hak aranır, hak başvurusu nasıl yapılır, dilekçe hakkı nasıl kullanılır, polis kapınıza geldiği, kimlik sorduğu ve arama yapmak istediği zaman ne yapılmalıdır, birisi kimlik sorduğu zaman ne yapılmalıdır vs. gibi pek çok konuda vatandaşa pratik, birebir hayatla ilgisi olan konularda eğitim veriyoruz. Ama ne yazık ki İstanbul'daki belediyelerin bu işe çok fazla ilgi gösterdiğini söyleyemem, ya da henüz bu anlayıştan, bu ihtiyaçtan haberdar olmadıklarını üzümlük ifade etmek isterim. Oysa insan hakları kültürünün oluşması için yapılacak faaliyetler yerel yönetimin çalışması olursa halka yaygınlaştırılması kolaylaşır. Yerel yönetimler bu işe el atarlar gerçek anlamda ilerleme sağlanabilir. Çünkü biz insan hakları dernekleri daha çok danışmanlık yapan kuruluşlarız. Yerel yönetimler için girerlerse somnut adımlar atılabilir. Öyle insanlar görüyoruz ki, işkenceye uğradığı halde ben işkenceye uğradım diyemiyor. Bu ortamda biz ortaya çıkıp bu kişi işkence gördü dediğiniz zaman inandırıcı olamayabiliyoruz. Oysa yerel yönetimlerin rol üstlenmesiyle kentlilerde hak arama bilinci gelişmiş olsa çok daha iyi iletişim kurup çözüm üretmede katkı yapabilir ve benzer olayların tekrarlanmamasını sağlayacak çalışmalar içerisine girebiliriz. Bu bakımdan Pendik Belediyesi'nin düzenlediği bu atölye çalışması çerçevesinde başlayan ilişkinin çok anlamlı olduğunu düşünüyorum. Yani pek çok yerlerde belediye başkanına ulaşmanın bile sorun olduğu bir yerde Pendik'te böylesine olumlu ve rahat bir iletişim ortamının oluşturulmuş olmasını, kenti ve insanı ilgilendiren konuların buradan başlayarak halkalar halinde çevreye yayılmasına fırsat tanınmasını etkileyici bulduğumu itiraf edeyim.

Kenan Çamurcu : Fevzi Bey, sizden de kentlinin yaşam kalitesini yükseltme ya da kentteki sosyal hayatın insan hakları kapsamına alınmasını sağlamada gelişmiş ülkelerle Türkiye karşılaştırmasını yapmanızı isteyeceğiz; bu konuda neler söyleyebilirsiniz?

Fevzi Akgün : Arkadaşlarımıza tamamen katılıyorum. Gerek bu hakların sağlanmasında, gerekse bunların denetlenmesinde sivil toplum kuruluşları bir kere birinci derecede önemlidir. Bütün dünya bunun böyle yapılmasına taraftar. Amerika'dan Avrupa'nın en gelişmiş ülkelerine kadar, bütün bu konuları yürütenler sivil toplum kuruluşlarıdır. AB'de herhangi bir rapor açıklanmadan önce bir yönetim temsilcisi dinleniyor, bir de sivil toplum temsilcisi. %25 devlet temsilcisinininki, %75 ise sivil toplum temsilcisinininki kabul ediliyor. Denmek isteniyor ki, bu kurulda sivil toplum kuruluşunun verdiği rapor ciddiye alınır. Hal böyleyken Türkiye hala bu gelişmelere kulak tıkıyor. Dünyada bu işleri yapan kurumlar devletindir. Devlet güvence vermiştir. Fakat işleri yürüten kurumlar sivil toplum kuruluşlarıdır.

Şimdi gelişmiş ülkelerle bizim ülkemizi karşılaştırdığımızda makasın ne kadar açık olduğunu görmeniz için bir örnek vereyim: Amerika'da bahçenizdeki çimi zamanında kesmezseniz komşunuz mülkiyet hakkınının ekonomik bakımdan ihlal edildiğini savunarak dava açabilir. Veya ne bileyim boyasını, badanasını, tamiratını geciktirirse komşusu dava açabilir ve kazanır da. Bu ülkelerle bizim ülkemizin mukayese edilmesi gayet tabii ki zor. Biz o aşamaya henüz gelmedik. Ama hiç olmazsa kentli haklarının temel konuları olan asgari şartları iyileştirmemiz gerekir. Mesela temiz bir su olmalı, temiz bir hava olmalı, biraz yeşil görebilmeli insanlar. Ulaşımı rahat yapabilmeli. Kaliteli okullar, nitelikli eğitim, nitelikli sağlık hizmeti olmalı. Kent niçin vardır, insanlar neden kentte biraraya gelirler? Ekonomik ve sosyal imkanlarının daha iyi olması, yaşam standartlarının köydekine göre daha iyi olması için. Bu saydığımız şartların Avrupa standartlarında sağlanması ve kentlilerin insanca yaşayabileceği yaşanabilir kentler oluşturulabilmesi için sivil toplum kuruluşlarının çok çalışması ve bu işi ele alması lazımdır.

Kenan Çamurcu : İnsan Hakları Başkanlığı'nın bu yönde attığı adımlar var mı? Gerçi Kamu Reformu Temel Yasası sivil toplum kuruluşlarının yönetime katılabilmelerinin önünü açıyor, ama uygulama bakımından Başkanlığınızın başlattığı uyum çalışmaları sözkonusu mu?

Fevzi Akgün : İnsan Hakları Başkanlığımız henüz yeni fonksiyon kazandı. 2000'li yıllardan bu yana var olan insan hakları başkanlığı sadece kağıt üzerindeydi biliyorsunuz. Fakat şimdi yeni atanan İnsan Hakları Başkanı Sayın Doç. Dr. Vahap Bıçakçı ile birlikte kurumumuz yeniden yapılandırılıyor. Bir üst kurul oluşturuldu. Danışma kurulumuz var. Risk gurubu, Reformu İnceleme Grubu diye 3 bakandan oluşan bir komisyon gurubumuz var. Avrupa uyum yasalarını, reform yasalarını takip ediyor, izliyoruz. Aksaklık varsa hemen harekete geçiliyor. Bu yüzden İnsan Hakları Başkanlığı olarak gelen talepleri değerlendiriyoruz. Gerçi sayımız çok az, 20 kişiyiz şu an. İnsan hakları deyince hiç akla gelmeyen Rusya'da sadece insan hakları başkanlığında 150 hukukçu var. Bunlar sadece hukukçu, diğerlerini siz hesap edin. Üstelik bunlar, anayasa mahkemesi üyeleri gibi haklara sahipler. Eksikliklerine rağmen önümüzdeki günlerde güzel çalışmalar yapacağız. Projelerinizi yönlendireceğiz. Bu konularla ilgili proje getirin hemen uygulamaya koyalım. Mesela Pendik Belediyesi'nin Pendik'te insan hakları duyarlılığı oluşturmak amacıyla bize işbirliği önerdiği bir proje var. Avrupa standartlarına uyarlayıp projesinin parasını hemen alabiliriz.

Kenan Çamurcu : Bu projeye geleceğiz. Projenin sorumlusu Hulusi Şentürk Bey, konuyu çok iyi biliyor. Kendisinden detayları ve gelişmeleri dinleyeceğiz. Başkanım, atölye çalışmalarınızın geldiği noktada insan hakları duyarlılığı ile kentlilik arasındaki kaçınılmaz ilişki ortaya çıkmış oldu. Sizin bir yerel aktör olarak bu konuda söyleyecekleriniz neler?

Erol Kaya : Somut öneriler yapmam gerekirse, şunları söylemek isterim: Türkiye mevcut kamu reformu ile birlikte kentli hakları ile ilgili yeni bir düzenleme yapmalıdır. Anayasada kentli hakları ile ilgili mutlaka düzenleme getirilmeli ve bu kamu reformu içerisine konulmalıdır. Kentli hakları ile ilgili yargı başvurusu konusuna az önce Ahmet Bey değindi. Bunu bireyin başvurusu olarak değil, geneli ilgilendiren bir başvuru olarak kabul etmek gerekir. Diyelim ki İstanbul'un ulaşımı veya hava kirliliği veya olumsuz çevre şartlarıyla ilgili bir başvuru yapıyorsunuz ve bu sadece sizi değil 10 milyonu ilgilendiriyor, öyleyse bu başvurunun giderleri ücretten muaf olmalıdır. Yargı kararları ile ilgili özellikle kentli haklarının altını çizmek istiyorum. Mutlaka kararların etkin uygulanması takip edilmeli ve uygulamayanlar hakkında caydırıcı önlemler düzenleme içine alınmalıdır. Bir de diyelim ki kentli haklarına dönük bir dava açıyoruz. Aynı ayrı dava açmak zorundasınız. Bir dava açılırsa, mahkum ettiriyorsunuz, ruhsatı iptal ettiriyorsunuz, ama mesela Anıtlar Kurulu başka bir karar veriyor. Yani ayrı ayrı dava açma mecburiyeti kaldırılmalıdır. Kentli hakları konusunda yerel yönetimler iyi tanımlanmalıdır. Çünkü merkezi yönetimin uzantısı olarak eğer il özel idareleri de yerel yönetim kabul edilecekse bu başka bir sıkıntıya yolaçacaktır. Biz belediye olarak zaten vesayetle il özel idaresine bağlıyız. Bir önemli noktaya yine Ahmet Bey işaret etti. Türkiye'de biz daha temel haklarla ilgili problemi çözemedik. Bu çözemediğimiz problemlerle ilgili yerel yönetimlerin neler yapabileceğini bir iki cümle ile söylemek istiyorum. Şimdi yerel yönetimler, insan hakları dernekleri ve üniversitelerle işbirliği içinde -bizim bu projemizde bu var- bir komite oluşturmalı ve bir insan hakları masası kurmalıdırlar. Oluşturulacak birimde kütüphane, arşiv, ihlal ve ihbar danışma hatları olmalıdır. İlçelerde insan hakları bilincinin gelişmesi için insan hakları danışma meclisleri oluşturulmalıdır. Bu meclisler kent danışma meclisleri içerisinde yer alabilir. İnsan hakları ile ilgili yaygın eğitim verilmelidir. Bu çerçevede sanatsal çalışmalar yapılmalı, insana saygı konu edilmelidir. Medyanın insan hakları duyarlılığına dönük yayın faaliyetleri desteklenmelidir. Hedef kitle olarak kamu personeline ve belediye personeline insan hakları ile ilgili eğitimler verilmelidir. Yine kent danışma meclislerinde gerekirse herhangi bir hadise gündemdeyse veya bir ihlal sözkonusu ise bununla ilgili inceleme, değerlendirme ve ilgililere iletme konusunda raporlar hazırlanmalıdır. Öğrencilere yönelik eğitim programları düzenlenmeli, müfredata ders konulmalıdır. Pendik'te kentlilik bilincinin yerleştirilmesi amacıyla Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi ile birlikte yürüttüğümüz projede büyük başarı elde ettik. Projenin başlangıcına kadar yaptığımız kamuoyu araştırmalarında "Pendikliyim" diyen oranı neredeyse yok gibiydi. Yani %5, %10 seviyesindeydi. Proje kapsamında yaklaşık 6000 öğrenciyi eğitimden geçirdik. Projenin başlangıcından 1 yıl sonra yaptığımız kentlilik bilinci kamuoyu araştırmasında "Nerelisiniz?" sorusuna %30'lar seviyesinde "Pendikliyim" denmeye başladı. Hedef kitlemizi iyi seçersek ve öğrencileri eğitmeye başlarsak inanıyorum ki geleceğe dönük gerçek bir temel atma olacaktır.

İhlallerle mücadele etmek yerine ya da daha doğru bir ifadeyle, bir taraftan ihlallerle mücadele ederken, diğer taraftan yeni gelen genç neslin eğitime dönük olarak bu benzeri eğitim programları yürütülebilir. Yine kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla konferanslar, paneller veya başka faaliyetler yapılması mümkündür. Bir de İnsan Hakları Derneğimize, Mazlumder'e servis yapabiliriz. Bu çerçevede bence yerel yönetimler aktif bir aktör olarak görev alabilirler. Bunun Türkiye'de geleceğe dönük önemli bir adım olacağını düşünüyorum.

Kenan Çamurcu : Gülseren Hanım hukukçu olması bakımından kendisine bir sorum olacak. İnsan Hakları Derneği kentlilik hakları konusunda mevcut mevzuat ve kanunları taranmış ve kentli haklarına ilişkin 415 adet yasa çıkarmış. Tabii bu yasalar değişik başlıklar altında dağılmış, tek bir bab olarak ele alınmamış. Sizce bağımsız bir mevzuat konusunda neler yapılabilir? Hukuk sisteminde kentli haklarının bağımsız mevzuat konusu olması üzerine ne tür öneriler getirebilirsiniz?

Gülseren Yoleri : Bir yasa taslağı hazırlayıp sunmadık henüz. Ama sizinde de gördüğünüz raporun esas amacı, mevzuatta dağınık olarak yer alan yasalarda mevcut olan bazı maddeleri ayıklamaktı. Buradan yetersiz olanları tesbit etmeye, eksikleri belirlemeye çalıştık. Bu çalışmayı sürdürebilsek derli toplu bir yasal düzenlemenin başlangıcını yapmış olabiliriz. Fakat bu İnsan Hakları Derneği'nin tek başına yapabileceği bir şey değil, gerçekten çok geniş bir alandır. Bu noktada bilgili olan sivil toplum örgütleri, yerel yönetimler, hatta merkezi yönetimin ilgili birimlerinin acilen bir taslak hazırlama komisyonu oluşturarak çalışma yapması gerektiğini düşünüyoruz. Özellikle de bu konu mecburen gündeme oturdu, bir süredir kentlilik bilinci ve kentlilik hakları tartışma konusu olmaya başladı. Bir dönem HABİTAT çalışmaları vardı. O kapsamda kentlilikle ilgili haklar vb. belirgin olarak tartışıldı. Bu çalışmanın mutlaka her bölümünde oluşturulacak komisyonların emriyle bir yasal düzenlemeye kavuşturulması yönünde çalışmaların başlatılması lazım. Tabii ki öncelikle sorunların tespit edilmesi, çerçevenin çizilmesi, yani ön çalışmaların yapılması gerekiyor. Bu çerçevede bir yasa taslağı sözkonusu olacaksa aslında bu biraz da usulün çözüme yaklaşmış hali olacaktır. Bizim raporumuz yasa çalışmasına kaynaklık edebilir.

Kenan Çamurcu : Fevzi Bey, Başkanlığınızın bağımsız bir mevzuat oluşturulması yönünde bir çalışması var mı?

Fevzi Akgün : Başkanlık olarak bizim görevimiz çalışmaları koordine etmektir. Böyle bir girişimimiz yok ama şahsi fikrim, ben bu kadar yasa olmasına karşıyım. Ben derim ki, hepsini silelim, gelişmiş ülkelerden bir örnek yasa alalım veya kendimize uyduralım. Fazla bir şey yapmaya gerek yoktur.

Kenan Çamurcu : Evet toplantımızın sonuna gelmiş bulunuyoruz. Şimdi Pendik Belediyesi'nin İnsan Hakları Başkanlığı, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler ile birlikte yapacağı çalışmaya değinmek istiyoruz. Bu çalışmanın amacı, kapsamı ve detayları konusunda Hulusi Bey bizi bilgilendirecektir. Sözün sonunda konuklarımızdan projeye nasıl katkıda bulunabileceklerini öğrenmek isteriz.

Hulusi Şentürk : Teşekkür ediyorum. Öncelikle konuyu açıklığa kavuşturmak istiyorum. Biz Pendik Belediyesi olarak görev ve yetkilerimizi yorumlarken bildik tanımların sınırlayıcı çerçevesi içinde yorumlamıyoruz. Çünkü genelde belediyenin görevleri denince akla altyapı, yol, çöp, temizlik vs. geliyor. Oysa 80 senelik yasanın daha birinci maddesinde belediye "beldenin ve belde halkının mahalli mahiyette medeni ve müşterek ihtiyaçlarını tanzim ve tespit etmek" olarak tanımlanıyor. Medeni ve müşterek ihtiyaçlarını sadece yol ve parkla sınırlı gören bir anlayışa sahip değiliz. Özellikle de sosyal ve kültürel faaliyetlerin günümüzde belediyelerin en önemli görevleri arasında olduğuna inanıyoruz. Ve yine günümüzde özellikle de Türkiye'de insan haklarının mutlaka gündemde olması gerektiğine ve yerel yönetimlerin de mutlaka işin içinde olması gerektiğine inanıyoruz. Yalnız bir yanlış anlama olmasın diye ifade etmek istiyorum: biz bu projeyi ortaya koyarken kentli haklarıyla sınırlı bir insan hakları projesi olarak sunmuyoruz. Az önce konuşmalarda da geçti; aç insana siz kalkıp da başka şeyleri hissettiremezsiniz. İşkence gören insanların olduğu bir yerde de kentli haklarından bahsetmeniz çok lüks kalır. Dolayısıyla kentli haklarının ancak insan hakları bilincinin duyarlılığının yükseldiği kentte konuşulması anlamlıdır. Bu yüzden biz özellikle bu temel insan hakları ihlalleri konusunda insanımızın bilinçlendirilmesini hedef olarak önümüze koymuş bulunuyoruz. Hedef kitlemiz başta kendi belediye personelimiz olmak üzere silsile halinde diğer tüm kamu personelini kapsamaktadır. Arkasından öğrencilerden ve öğretmenlerden başlayarak tüm kamuoyunun bilinçlendirilmesi için bir kampanya çalışması yürütmek istiyoruz. Bu çalışmaya Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı'nın yardımı ve desteği ve tüm sivil toplum örgütlerimizin bu anlamda katkılarıyla projeyi gerçekleştirmek istiyoruz. Başkanımız az önce saydı; konferanslar, paneller ve sergiler yapılabilir. Belediyemizin Halkla İlişkiler birimi bünyesinde bir insan hakları masası oluşturabilir. Ve biz, her türlü bilgi, belge, iddia ve başvuruları burada değerlendirir, raporlaştırıp kurulacak ortak bir komisyonun değerlendirmesine sunabiliriz. Bu çalışmayı gerçekleştirebiliriz. Bunun da mutlaka yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Bu konuda bir adım atmak istiyoruz. Şu soru aklımıza gelebilir: her ilçede kaymakamlık bünyesinde İnsan Hakları Kurulları var, niye o kurul bünyesinde değil de ayrı bir çalışma başlatılıyor? Hepimiz bu ülkede yaşıyoruz, o kurulların nasıl işlediğini gayet iyi biliyoruz. Ben Maltepe Belediyesi Meclis üyesiyken böyle kurullar kurulmuştu. Tesadüfen Güvenlik Asayiş Komisyonu'ndaydım. Komisyon başkanı emniyet müdürümüzdü.

Emniyet müdürünün başkan olduğu yerde siz insan haklarını koruyamazsanız. Çünkü hak ihlali ile suçlanan kurumun başı komisyonun başkanı. Dolayısıyla bugünkü insan hakları kurulları kesinlikle işlemiyor. Niye? Çünkü emniyet müdürü orada, jandarma komutanı orada. Biri başkan, diğeri başkan yardımcısı. Bu kurullar kağıt üzerinde göstermelik kurullar halindedir ve hatta çoğu zaman ne yazık ki aklama mekanizmaları olarak kullanılıyorlar. Başvuru geliyor, emniyet müdürü herhangi bir suç olmadığı yönünde kuruldan görüş çıkartıyor. Belediyeler de kamu idaresidir, ama merkezi yönetime göre daha sivilidir. Belediyeye vatandaş çok rahat girebilir, belediye başkanının yakasına yapışabilir. Zaten 5 yıl sonra da hoşlanmazsa görevinden alır. Dolayısıyla belediyeler merkeze göre sivil topluma daha yakındır. Projemizi İnsan Hakları Başkanlığına sunduk. Tabii bu bir taslak proje. Projeyi birlikte zenginleştirebiliriz. Eğer siz de kabul ederseniz 4-5 kişilik yürütme komitesi oluşturulur. Belediye Başkanımızı ve sizleri temsilen kişilerin bulunacağı bir komite olur bu. Ve komite bu çalışmalarını detaylandırılabilir. Tekrar ediyorum, yapabileceklerimiz bellidir, eğitimden tutun da bu konuda sekreteryaya hizmetlerine kadar geniş sayılabilecek bir alanda biz belediye olarak varız diyoruz. Sizlerin de katkılarını bekliyoruz.

Erol Kaya : Türkiye'de 3215 belediyemiz var. Pendik Belediyesi olarak şöyle bir iddiamız var: 10 yıldır bu şehirde bu şehrin yönetimi ile ilgili görev almış durumdayız. Madem ki bu göreve layık görüldük, iyi şeyler yapmalı ve bu iyi şeyleri de örnek olarak diğer kurumlara ve belediyelere aktarabilmeliyiz. Temel insan hakları ile ilgili ortak bir çalışma yapmak da bunlardan biri olacak. Bir de kentli hakları ile ilgili çalışma yapmalıyız. Hulusi Bey'in altını çizdiği projeye ilgili sizlerden destek bekliyoruz. Bunun çok yararlı bir girişim olacağını düşünüyoruz. Konuşmalar sırasında sözünü ettiğim "kentlilik bilinci"yle ilgili Pendik'te gerçekleştirdiğimiz eğitim bence çok başarılı oldu. Bizden sonra İzmir Büyükşehir Belediyesi bizim yaptığımız projenin aynısını uyguladı. Şu sıralar da İstanbul Büyükşehir Belediyesi "kentim İstanbul" adı altında yine bizim projenin benzerini yürütüyor. Bizim çalışmamızın kentlilik bilinci çalışmalarına örneklik oluşturmasını memnuniyetle izliyoruz. İşte insan hakları duyarlılığı ve bilinci oluşturma projesi de umarım Türkiye'de yerel yönetimlerin insan hakları ile ilgili aktif görev almalarını teşvik eder ve örneklik oluşturur. Bu başlangıç sayesinde Türkiye'nin belki derneklerimizin ulaşamayacağı noktalarda dahi komiteler oluşturulup insan hakları duyarlılığı oluşturma yönünde iyi mesafeler alınacağına inanıyorum. Hiç olmazsa kamuoyu baskısı oluşturulabilir. İnsan hakları derneklerinin veya İnsan Hakları Başkanlığı'nın herhangi bir raporu ya da tespitinin duyurulması mesela İstanbul gibi bir metropolde çok kolay değildir. Ama diyelim ki Pendik'te Belediye Meclis üyelerinin veya bir kent danışma meclisinde insan hakları ihlali yapıldığının gündeme gelmesi ister istemez ilgileri çekecektir. Hak ihlali yapan kişi ya da kuruma karşı kamuoyunda çok ciddi bir baskı oluşacaktır. Bu uygulamaların yaygınlaşması halinde Türkiye'de insan hakları ihlallerinde belirgin bir azalma görüleceğini düşünüyorum.

Bu konuya belediyelerin girmesi çalışmanın daha sivil olmasını sağlayacaktır. Ben merkezi yönetime karşı biraz soğuk, yerel yönetimlere sıcak duran biriyim. Ayrıca sivil toplum örgütlerinden de beklenti içerisindeyim. Özellikle sivil toplum kuruluşları henüz tam anlamıyla bu mücadelede yerlerini alabilmiş değiller. Batıdaki demokratikleşme sürecinden ve gelişimden bahsederken başarının altında özerk yapıların güçlü, sivil toplum örgütlerinin çok aktif ve özgürlük alanlarının çok geniş olmasını hesaba katmak zorundayız. Bireyin özgürlük alanını genişletebilmek için de bu alanlara geniş yetkiler vermemiz lazım.

Kenan Çamurcu : Evet. Sayın Başkan'a teşekkür ederiz. Böylelikle "insan hakları duyarlılığı oluşturmada yerel yönetimlerin rolü" konulu atölye çalışmamızın sonuna gelmiş bulunuyoruz.

EK: PENDİK BELEDİYESİ İNSAN HAKLARI ATÖLYE ÇALIŞMASI

İnsan Hakları İle İlgili Atelye Çalışması İle İlgili Niyet Mektubu

Ekte sunduğumuz niyet mektubunu bilgilerinize sunuyoruz. Bu projenin gerçekleşmesi, işbirliği, diyalog ve desteğinizle mümkün olacaktır. Bu proje nihai proje değildir. Her anlamda revize edilebilir. Sizin prensip kararınızı yazılı olarak bize bildirmeniz halinde, çalışmaların başlatılması ve koordine edilmesi için bir Başkan Yardımcımız bu işle görevlendirilecektir ve işlerin fiilen takibi için bir koordinatör atanacak, mekan tahsisinin ardından, sekreteryaya, araç ve şoför tahsis edilmek sureti ile çalışmalara başlanacaktır. Ayrıca bu anlamda profesyonel danışmanlık hizmeti de alınacaktır. Eğer tarafınızdan bize 15 gün içinde olur cevabı verilirse, biz 1 Aralık ta çalışmalarımıza başlayabiliriz. Uluslar Arası İnsan Hakları Günü ise, Başbakanlık, TBMM İnsan Hakları Kuruluşları temsilcileri, BM ve AB nin ilgili temsilcilikleri, İstanbul 1. Protokolü ile ilçe idari birim temsilcileri ve basın katılacağı bir yemekli basın toplantısı düzenleyerek bu çalışmayı basına, kamuoyu ve resmi birimlere deklere etmiş oluruz. Sizin katkınız, bilgi ve tecrübelerinizle bizi desteklemenizi bize çalışmalarımızda bilgi - belge - doküman desteği, info sağlamanız ve bürokratik anlamda bizi desteklemeniz, çalışmalarımızı inceleyerek, elde edilen verilerin değerlendirilmesi noktasında işbirliği yapmanızdır. Kuşkusuz başkanlığınız, BM ve AB den sağlanacak destek yada girişimlerimizde bize referans olmanız bizi rahatlatacak, işin kapsam ve etkinliğini artırmamıza yardımcı olacaktır. Yapılan çalışmaların başka ülke ve bölgelerde de örneklenebilmesi için bölgemizde yapılacak olan bu çalışmanın bir pilot çalışma olduğu bilinci ile etkinlik planlaması, maliyet ve sonuçların ölçümlenerek değerlendirilmesi konusuna özen gösterilecektir. Aynı zamanda kullanılan format ve eylem planları senaryolaştırılarak özel dosyalar oluşturulacaktır.

Bizimle, destek veren kuruluşların, en az 3 ay her ay bir araya gelerek çalışmalarını denetlemenizi, müteakip dönemde ise bu çalışmaların 3 ayda bir tekrarlanmasını ve her yeni çalışmanın başlatılması sırasında tanıtım toplantısı ve açılışlar için katılımınızı arzu ediyoruz. Göstereceğiniz ilgi için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Erol KAYA

Pendik Belediye Başkanı

Dağıtım

1- TBMM İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığı

2- AB, Bilinç Oluşturma Projesi Başkanlığı

PENDİK BELEDİYESİ

İNSAN HAKLARI ATELYE ÇALIŞMASI

ÖN TASLAK RAPORU (% 100)

Pendik Belediyesi Hakkında Kısa Bilgi

Nüfus: 388.915 (2000 yılı)

Yüzölçümü : 203 km²

Mahalle: 30

Köy: 5

Cadde - Sokak: 3276

İşyeri Sayısı : 16.164

Daire Sayısı : 132.509

Eğitim - Sınıf Sayısı : 2134

Öğrenci Sayısı - İlköğretim : 74.559

Öğrenci Sayısı - Lise: 15.937

İmkanlar

Belediyeye ait kullanılabilir Salonlar : Kültür Merkezleri (2 adet), Semt Konakları (5 adet)

İnternet (belediye web sayfası)

Şehir ve Pendik Dergisi (tiraj 5000)

AMAÇ

İnsan hakları konusunda hem metropol, normal kent, hem de kırsal alanlara yönelik insan hakları çalışmalarının test edileceği, yapılan çalışmaların sonuçlarının ölçümlenebileceği bir atelye çalışması gerçekleştirmek.

Temel hedefimiz "Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı" ile işbirliği içinde, AB nin desteklediği "İnsan Hakları ve Demokratik İşler Konusunda Bilinç Oluşturma" konusunda "Ortak Girişim" projelerini hayata geçirmeye yönelik olarak ve TBMM İnsan Hakları Komisyonu ile bilgi alışverişi içinde ve buralardan gelecek önerileri dikkate alarak toplumumuzun insan hakları bilincinin oluşturulup geliştirilmesine yönelik, insan hakları ihlallerini önlemek amacı ile, daha demokratik bir toplumsal yapının oluşturulması yönünde katkı sağlamaktır.

Bunu yaparken insan hakları bilincinin yaygınlaştırılması yanında toplum ile kamu görevlileri arasında güvene dayalı bir iletişim ve işbirliği bizim için ayrı ve özel bir önem taşıyacaktır.

NİÇİN PENDİK ?

Pendik, hem Anadolu'dan göç alan, hem üniversite gençliğinin, hem esnaf, hem sanayici ve hem de köylülerin yoğun olarak bulunduğu, aynı zamanda zengin kesimin yerleştiği sahil şeridi yanında, Sanayi Bölgeleri, Tarım ve Hayvancılık alanları, Askeri Bölgeleri ve Jandarma Bölgeleri ile tipik bir Anadolu Şehrinin de özelliklerini taşımaktadır.

Nasıl İstanbul Türkiye'nin özeti ise, Pendik de bir bakıma İstanbul un özeti gibidir.

NELER YAPILABİLİR ?

Biz belediye olarak, Başbakanlık ve AB nin İnsan Hakları Programı çerçevesinde ortak atelye çalışmaları yürütebiliriz. Belediyemizin imkan ve kaynakları bunun için yeterlidir.

Bu amaçla ilk olarak şunları yapabileceğimizi düşünüyoruz :

1. İnsan Hakları Masası Kurmak

Belediyemizde, insan hakları masası kurarak, çalışmaların sekreteryaya ve koordinasyonunun bu masa tarafından sağlanmasını düşünüyoruz.

Bu masa tarafından, geçmişe dönük araştırma, verilerin değerlendirilmesi ve derecelendirilmesi, gelişen olayların incelenmesi yönünde çalışmalar yapacak, polis, adliye ve muhtarlık kayıtlarından insan hakları ihlalleri ile ilgili gelişmeleri izleyerek bunların raitingini çıkartacak, derecelendirmesini yapacak, nedensellik araştırması yapacak ve sebep - sonuç ilişkisini çözerek, sorunun çözümü yönünde projeler hazırlayacak, bu amaçla anketler ve mülakatlar düzenleyecektir. Bu konuda Büyükşehir bünyesindeki İnsan Hakları Kuruluşları, aktörleri, Hukuk

Fakültesi Öğretim Üyeleri, Baro, Hukukçu Dernekleri ve Hukukçularla işbirliği yapacaktır.

Bu çerçevede ;

- Bu masaya bağlı bir insan hakları kütüphanesi ve arşivi kurulacaktır.
- Belediyenin resmi Internet sitesinde bir insan hakları bölümü açılarak, hem çalışmaların tanıtımı yapılacak hem de sanal bir kütüphane oluşturulacak ve interaktif bir bölüm oluşturulacaktır.
- İnsan hakları ile ilgili, bölgesel bir ihlal - ihbar ve danışma hattı oluşturulacaktır. Bu hat hem 800 lü bir telefon, hem telefon, fax ve Internet, SMS şeklinde hizmet verecektir.
- İnsan hakları şikayet kutuları oluşturulacak ve her resmi kurum ve hem mahalle muhtarlığının bünyesinde insan hakları şikayet ve öneriler kutusu oluşturulacak ve bu vesile ile merkeze ulaşan sorunlar klasifiye edilerek raporlanacak ve talepler incelerak takibe alınacak ve raporlaştırılacaktır.

2. İnsan Hakları Danışma Meclisi

Bölgedeki tüm oda, dernek, vakıf, sendika, kooperatif, platform temsilcilerinden oluşan bir "İnsan Hakları Danışma Meclisi" oluşturulacak, aylık gelişmeler değerlendirilerek görüş alınacak ve sorunların çözülmesi için destek istenecektir.

Danışma Meclisi çerçevesinde Ocak 2004 de bir Pendik Habitat, STK Fuarı düzenlenecek ve tüm kuruluşlar, Pendik çevresinde yapılacak 2004 yılı etkinliklerini tanıtacak ve halktan destek isteyecekler, anket ve mülakatlar yapacaklardır.

3. İnsan Hakları Eğitimi

Başta belediye çalışanları olarak Pendik'teki tüm resmi kuruluşların personeline yönelik insan hakları eğitimi yapılacak, okullarda insan hakları afişleri asılacak (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi) ve bu bildirme el broşürü olarak dağıtılacak ve okullara "Haklarımız" isimli 16 - 64 sayfalık insan hakları bülten ve kitapçıkları dağıtılacaktır.

Ayrıca tüm STK lar ve siyasi partilerle işbirliği yaparak, insan hakları merkezimizin koordinasyonunda üyelere dönük eğitim ve STK ların ortak girişimi ile insan hakları tartışma toplantıları yapılacaktır. Aynı şekilde cami imamaları ve dini toplulukların cemaat önderleri ile de insan hakları eğitimi konusunda işbirliği yapılacaktır.

Ayrıca "Herkes İçin Yurttaşlık Bilgileri" adı altında her hafta, yurttaşlık söyleşileri, kent kültürü, meslek etiği, çevre bilinci, tüketici hakları, haklarımız gibi özel seminer ve tartışma toplantıları düzenlenecektir.

4. Sanatsal Çalışmalar

Her ay Pendik Belediyesi sınırları içinde, resim sergisi, fotoğraf sergisi, insan hakları film gösterisi, oyun, vitrin yarışması, şiir, hikaye, karikatür, haber, röportaj yarışması gibi, gece, gün, haftalar ve ödüller düzenlenecektir.

Araçlara ve vitrinlere "İnsana Saygı, İnsan Haklarına Saygı" diye afiş, pankart ve çıkarmalar dağıtılacaktır.

Özel bir vesile, "Özgürlük Şarkıları Konseri" düzenlenecektir. "İnsan Hakları Tematik Kültür Fuarı, Söyleşiler ve İmza Günleri" adı ile, kitap, her türlü yayın satış, sohbet ve imza günleri düzenlenecektir.

Bir "İnsan Hakları Parkı" oluşturulmaya çalışılacak, bu parkta insan hakları kitaplığı, minyatür anfi tiyatrolar ve önemli insan hakları bildirilerinin serüvenini anlatan ve bildirilerin yer aldığı anıtsal eserler bulunacak, sergi ve dinleti salonları bulunacaktır.

5. Medya Planlaması Ve Yayın Faaliyetleri

Belediyemiz kendi rutin yayın faaliyetlerinde insan hakları konusuna özel ve ayrı bir önem verecektir. Bu çerçevede bölgedeki işadamları ve firmalarla işbirliği yaparak, onların sponsorlukları ile bu amaca yönelik her türlü yayın, afiş ve broşür, ödül programı ve etkinliklerin planlamasına özel bir önem gösterilecektir.

Aynı şekilde yerel basın, STK lar ve öteki kuruluşlarla da bu amaca yönelik işbirliği yapılacak ve ciddi anlamda bir insan hakları referans kitaplığı oluşturulmayı hedef alan bir yayın faaliyeti gerçekleştirilecektir.

Bu alanda kurumlar arası işbirliği, eşgüdüm, koordinasyon ve iş bölümü konularında ortak çalışma grupları oluşturulacaktır.

Bölgede faaliyet gösteren basın, radyolar ve yerel TV lerle işbirliği yapılacak yayınlarında bu konulara ağırlık vermeleri sağlanacak, bu amaçlar belgeseller ve tartışma programlarının yapımı ve dağıtımını organize edilecektir. Gazetelerin insan hakları sayfaları çıkartmaları, radyoların insan hakları programı yapmaları ve insan hakları konulu ödüllü yarışmalar ya da varolan yarışma programlarında insan hakları temalı ödüller dağıtılmaları yönünde tavsiyede bulunulacaktır.

Yine bu çerçevede bir insan hakları prestij market oluşturulacak. İnsan hakları temalı kupalar, rozetler, çeşitli promosyon ürünler, T-Shirtler, şemsiyeler üretimi konusunda firmalarla işbirliği yapılacaktır.

Bir "İnsan Hakları Sözlüğü", "Kavram Ve Kurumlar Rehberi", "İnsan Hakları Hukuku", "Herkes İçin Yurttaşlık Bilgisi" ders kitapları ayrıca hazırlanıp basılması için projeler hazırlanacaktır.

PENDİK TOPLANTILARI

DEMOKRATİKLEŞMENİN EŞİĞİ:
YEREL YÖNETİMLER VE KAMU REFORMU

AB ÜYELİK SÜRECİNDE MERKEZİYETÇİLİKTEN
YERELLEŞMEYE

KÜRESEL ŞEHİRLER YARIŞINDA İSTANBUL